

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.1.1.2025

Pan
Marek Cebula
Wojewoda Lubuski

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wystąpienie zmienione zgodnie z treścią uchwały Komisji Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli KPK-KPO.441.99.2025 z dnia 3 czerwca 2025 r.

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/08 – województwo lubuskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Lubuski Urząd Wojewódzki (dalej: <i>LUW lub Urząd</i>) ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Cebula, Wojewoda Lubuski (dalej: <i>Wojewoda</i>), od dnia 22 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Katarzyna Smereczyńska, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LZG/5/2025 z 13 stycznia 2025 r. Zdzisław Szafrąński, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LZG/6/2025 z 13 stycznia 2025 r. Sebastian Stępień, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LZG/7/2025 z 13 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/08 – województwo lubuskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych² (dalej: *ufp*), w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/08.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza porównawcza zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości przeniesień planowanych wydatków dokonywanych w części 85/08 w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/08 – województwo lubuskie limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na działania promocyjne i reklamowe oraz usługi doradcze i eksperckie,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

- analiza wybranej próby w zakresie przyznania, wykorzystania i rozliczenia dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/08.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/08 wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2024 r. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze i wykorzystania dotacji na wypłatę bonów energetycznych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozuchowie oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Witnicy.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/08 – województwo lubuskie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zrealizowane w 2024 r. dochody budżetowe w wysokości 82 182,9 tys. zł były wyższe od planowanych o 36,9% i stanowiły 117,3% zrealizowanych w 2023 r. dochodów (70 042,0 tys. zł).

Wykonanie wydatków budżetowych w 2024 r. w części 85/08, wyniosło 1 706 308,7 tys. zł i było niższe od planowanych o 4%. Wydatki w 2024 r. były wyższe niż wydatki w 2023 r. o kwotę 334 331,8 tys. zł. tj. o 24,4%. Kontrola 13,2% wydatków dysponenta części oraz 23,4% wydatków LUW wykazała, że objęte badaniem wydatki zrealizowano w sposób celowy i w granicach planowanych kwot, a dotacje na realizację zadań udzielono zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku dotacji dla powiatów przeznaczonych na mieszkańców DPS⁴ prowadzonych w ramach zadania własnego powiatu przekazywane przez Urząd środki nie były właściwie wyliczane, ale nie miało to wpływu na ocenę wykonania całego budżetu.

Badanie próby wydatków dysponenta III stopnia, również pod kątem stosowania przepisów o zamówieniach publicznych wykazało, że prawidłowo stosowano tryby określone w ww. przepisach. Wydatków dokonywano na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, za wyjątkiem nieprawidłowości, które wystąpiły przy zakupie mobilnego robota pirotechnicznego (dostawa) oraz remoncie hydroforni w LUW (robota budowlana).

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Umieszczonych w DPS na podstawie skierowania wydanego przez dniem 1 stycznia 2004r.

Wojewoda zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/08.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie rzetelnie sporządzone roczne sprawozdania budżetowe za 2024 r. dla dysponenta części, jak i dysponenta III stopnia. Sprawozdania łączne sporządzono prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe LUW (dysponent III stopnia) na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

Sprawowana kontrola zarządcza ograniczała ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w zakresie sporządzanych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Dochody budżetowe

Decyzją Wojewody⁶ w sprawie szczegółowego podziału dochodów i wydatków budżetu Wojewody na 2024 r., wydaną m.in. w związku z ustawą budżetową na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.⁷, określono planowane dochody w kwocie łącznej 60 041,0 tys. zł.

Zrealizowane w 2024 r., w części 85/08, dochody budżetowe w wysokości 82 182,9 tys. zł stanowiły 117,3% dochodów zrealizowanych w 2023 r. (70 042,0 tys. zł) oraz były wyższe od planowanych o 36,9%.

Głównym źródłem dochodów były :

- dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego (dalej: *jst*) – § 2350 – łącznie 49 785 tys. zł,
- wpływy z różnych opłat – § 0690 – łącznie 7 204,3 tys. zł,
- wpływy z opłat paszportowych – § 0930 – łącznie 4 666,9 tys. zł.

Znaczny wzrost uzyskanych w 2024 r. dochodów w porównaniu do planu wystąpił w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej⁸:

- w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo:
 - w rozdziale 01023 – Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, § 0580 (plan 60,0 tys. zł, wykonanie 221,8 tys. zł) wzrost o 369,7% wynikał m.in. ze zwiększonej efektywności kontroli z równoczesną zwiększoną wysokością nakładanych kar;
 - w rozdziale 01032 – Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, § 0830 (plan 111,0 tys. zł, wykonanie 173,7 tys. zł) wzrost o 156,5% wynikał z dużej ilości usług związanych z poborem

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Nr BF-I.3111.29.2024 z dnia 12 marca 2024 r.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.

⁸ Analiza dochodów budżetu państwa przeprowadzona została w ośmiu działach klasyfikacji budżetowej: 010 - Rolnictwo i łowiectwo, 700 - Gospodarka mieszkaniowa, 710 - Działalność usługowa, 750 - Administracja publiczna, 851 - Ochrona zdrowia, 852 - Pomoc społeczna, 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz 855 - Rodzina, z uwzględnieniem kryterium kwotowego i procentowego.

prób i kontroli eksportu, w związku z bardzo dobrą koniunkturą na eksport ziemniaków;

- w dziale 710 – Działalność usługowa:
 - w rozdziale 71015 – Nadzór budowlany, § 0690 (plan 100,0 tys. zł, wykonanie 366,3 tys. zł) przyczyną znacznego wzrostu dochodów (o 366,3%) było nałożenie przez powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego wysokich opłat legalizacyjnych, których nie można było przewidzieć na etapie planowania;
- w dziale 851 – Ochrona zdrowia:
 - w rozdziale 85133 – Inspekcja Farmaceutyczna, § 0690 (plan 70,0 tys. zł, wykonanie 130,0 tys. zł) wzrost o 185,7% wynikał z opłat pobieranych za udzielone zezwolenia na prowadzenie aptek ogólnodostępnych, punktów aptecznych, opłat za zmianę zezwolenia na prowadzenie apteki ogólnodostępnej lub jego przedłużenie w przypadku zezwolenia na czas ograniczony;
 - w rozdziale 85195 – Pozostała działalność, § 0690 (plan 50 tys. zł, wykonanie 524,1 tys. zł) wzrost o 1048,2% wynikał z nowego zadania nałożonego przez Ministerstwo Zdrowia na wojewodów. W dniu 26 marca 2024 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych⁹ dotyczące m.in. wpisu do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego. Osoba, która chce dokonać rejestracji musi uiścić opłatę w wysokości 100 zł za każdy składany wniosek;
- w dziale 852 – Pomoc społeczna:
 - w rozdziale 85228 – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, § 2350 (plan 43,0 tys. zł, wykonanie 84,3 tys. zł) wzrost o 196,0% wynikał ze wzrostu odpłatności za osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystające ze wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych. Dochody w budżecie na 2024 r. planowane były na podstawie wykonania za I półrocze 2023 r.

Znaczny spadek wykonania dochodów w 2024 r. w porównaniu do planu wystąpił tylko w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo, rozdziale 01033 - Wojewódzkie inspektoraty weterynarii, w § 0830 (plan 350,0 tys. zł, wykonanie 229,5 tys. zł). Na wysokość zrealizowanych dochodów budżetowych wpływ miał przede wszystkim spadek liczby wykonywanych usługowo badań laboratoryjnych przez Zakład Higieny Weterynaryjnej, co było spowodowane zwiększeniem konkurencji ze strony prywatnych laboratoriów wykonujących badania mikrobiologiczne produktów i próbek biologicznych pochodzących od zwierząt.

Znaczny wzrost wykonania dochodów w 2024 r. w porównaniu do wykonania w 2023 r. wystąpił w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej:

- w dziale 010 - Rolnictwo i łowiectwo, rozdziale 01034 - powiatowe inspektoraty weterynarii, § 0570 (wykonanie w 2023 r. – 14,2 tys. zł, wykonanie w 2024 r. – 79,5 tys. zł) wzrost spowodowany był zapłatą grzywien określonych w decyzjach powiatowych lekarzy weterynarii z tytułu niewykonania obowiązku wynikającego z ustawy z dnia 2 sierpnia 2023 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt¹⁰;

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1972, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1815.

- w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, § 0940 (wykonanie w 2023 r. - 437,5 tys. zł, wykonanie w 2024 r. – 4 181,7 tys. zł) wzrost wynikał ze spłaty należności wraz z odsetkami decyzji Wojewody¹¹ wyegzekwowanej przez urząd skarbowy od powiatu ślubickiego;
- w dziale 750 – Administracja publiczna, rozdziale 75011 – urzędy wojewódzkie, § 0570 (wykonanie w 2023 r. – 9,5 tys. zł, wykonanie w 2024 r. – 71,1 tys. zł) wzrost wynikał z zakończenia postępowania spadkowego i częściowej spłaty kwoty zadłużenia;
- w dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdziale 85195 – pozostała działalność, § 0690 (wykonanie w 2023 r. - 93,6 tys. zł, wykonanie w 2024 r. - 524,1 tys. zł) wzrost wynikał z nałożenia ustawowego obowiązku dokonania rejestracji w Centralnym Rejestrze Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego i dokonania opłaty w wysokości 100 zł za każdy składany wniosek.

(akta kontroli str. 42-88, 95-110)

Na koniec roku 2024 u dysponenta części 85/08 – województwo lubuskie nie wystąpiły ujemne dochody na poziomie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej.

(akta kontroli str. 110)

Lubuski Urząd Wojewódzki, jako dysponent III stopnia, w 2024 r. zrealizował dochody w kwocie 8 236,8 tys. zł, co stanowiło 118,5% kwoty zaplanowanej (6 950,0 tys. zł) i 106,9% kwoty wykonania z 2023 r. (7 704,0 tys. zł).

Głównym źródłem dochodów były wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych – 4 666,9 tys. zł (56,7%) - § 0930 oraz w tym samym rozdziale § 0620 – 1 137,6 tys. zł (13,8%) i § 0690 – 1 319,3 tys. zł (16,0%).

Najwyższe procentowe wykonanie dochodów LUW (dysponent III stopnia), w stosunku do zaplanowanych kwot, wystąpiło odpowiednio w:

- rozdziale 71015 § 0690, tj. 366,2% planu, co wynikało z nałożenia wysokich opłat legalizacyjnych, których nie można było przewidzieć na etapie planowania,
- rozdziale 75046 § 0610, tj. 178,5% planu, co wynikało z wpływu dużej ilości wniosków dotyczących skierowania na egzamin kandydatów na instruktorów nauki jazdy i wykładowców,
- rozdziale 85195 § 0690, tj. 1 048,2% planu, w związku ze zmianą zasad¹² wnoszenia opłat z tytułu składania wniosków za wpis do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego.

¹¹ Decyzja Nr GN-I.3121.66.2016Msza.1.

¹² W dniu 26 marca 2024 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1972, ze zm.) dotyczące m.in. wpisu do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego. Osoby zamieszkujące na terenie województwa lubuskiego mogły składać wnioski (elektronicznie w systemie RIZM) o wpis do ww. Rejestru do Wojewody. Osoba, która chciała dokonać rejestracji oraz składała wniosek po raz kolejny (np. wniosek zwrócony do poprawy), musiała uiścić opłatę w wysokości 100 zł za każdy wniosek. Opłata ta była wymogiem formalnym. Brak jej powodował pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Najniższe procentowe wykonanie dochodów LUW (dysponent III stopnia), w stosunku do zaplanowanych kwot, wystąpiło w:

- rozdziale 71015 § 0570 (plan 30,0 tys. zł, wykonanie 0 zł) - przyczyną niewykonania planu był brak postępowań powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego zakończonych nałożeniem kar,
- rozdziale 75011 § 0750 (plan 50,0 tys. zł, wykonanie 31,6 tys. zł) - przyczyną znacznego zmniejszenia wykonania planu dochodów było rozwiązanie umowy najmu.

(akta kontroli str. 90-94)

Na koniec 2024 r. na poziomie dysponenta III stopnia (LUW) nie wystąpiły ujemne dochody na poziomie działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej (nie wystąpiły przypadki, aby jednostka zwracała uzyskane w 2024 r. dochody).

(akta kontroli str. 111)

Na koniec 2024 r., w części 85/08, należności pozostałe do zapłaty wynosiły 607 985,3 tys. zł, w tym zaległości netto 607 856,0 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. należności ogółem i należności netto były wyższe o 5,4%, tj. odpowiednio o 576 643,8 tys. zł i 576 481,9 tys. zł.

Największe procentowe wzrosty należności i jednocześnie zaległości w 2024 r., w porównaniu do roku poprzedniego, wystąpiły w rozdziale 71015 – Nadzór budowlany, § 0580 - należność na koniec 2024 r. wyniosła 100,0 tys. zł, a na koniec 2023 r. wyniosła 65,0 tys. zł (zaległości netto na koniec 2024 r. wyniosły 30,0 tys. zł, a na koniec 2023 r. nie wystąpiły). Wzrost należności (i zaległości netto) nastąpił z tytułu wpłaty kar nałożonych za wprowadzenie do obrotu wyrobów budowlanych niespełniających ustawowych wymagań. Ukarane podmioty odwołały się od decyzji do Głównego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego. W przypadku jednej decyzji GINB podtrzymał stanowisko WINB i kwota 30,0 tys. zł stała się wymagalna. Natomiast w przypadku drugiej decyzji, sprawa nie została rozpatrzona przez GINB do końca 2024 r.

Największy spadek należności (i zaległości netto) w 2024 r. nastąpił:

- w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, § 0940 - należności i zaległości netto na koniec 2024 r. nie wystąpiły, podczas gdy na koniec 2023 r. wyniosły 4 181,7 tys. zł oraz § 0910 - należności i zaległości netto na koniec 2024 r. nie wystąpiły, podczas gdy na koniec 2023 r. wynosiły 3 320,2 tys. zł. Powyższe było wynikiem spłaty należności wraz z odsetkami wynikającej z decyzji Wojewody¹³, wyegzekwowanej przez urząd skarbowy od powiatu ślubickiego;
- w rozdziale 71015 – Nadzór budowlany, § 0690 - zaległość netto na koniec 2024 r. wyniosła 4,7 tys. zł, a na koniec 2023 r. wyniosła 55,5 tys. zł. Z kolei należność na koniec 2024 r. wyniosła 10,7 tys. zł, a na koniec 2023 r. - 96,0 tys. zł. Wynikało to z tego, że powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego nałożyły znacznie mniej opłat legalizacyjnych w 2024 r. niż w roku poprzednim.

(akta kontroli str. 116-119)

¹³ Nr GN-I.3121.66.2016Msza.1.

W Urzędzie, jako dysponencie III stopnia, należności pozostałe do zapłaty na koniec 2024 r. wyniosły 5 689,0 tys. zł, w tym zaległości netto 1 385,4 tys. zł.

Największe kwotowo zaległości netto wynikały z wpływów z pozostałych odsetek - kwot zobowiązań wobec Skarbu Państwa (rozdział 75095, § 0920) – 588,4 tys. zł (42,5%). W porównaniu do 2023 r. zaległości netto były niższe o 49,8% od zaległości netto na koniec 2024 r. (2 758,5 tys. zł).

Największy wzrost procentowy i kwotowy należności w 2024 r. odnotowano w dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdziale 85195 § 0690 (na koniec 2024 r. wynosiły 1,4 tys. zł, a na koniec 2023 r. – 0,4 tys. zł). Przyczyną zwiększenia kwoty należności było rozstrzygnięcie Rzecznika Praw Pacjenta w zakresie ustalenia zdarzenia medycznego i zobowiązanie do zapłaty kosztów postępowania.

Największe zmniejszenie procentowe i kwotowe należności w 2024 r. odnotowano w:

- dziale 710 – działalność usługowa, rozdziale 71015 – nadzór budowlany § 0690 (na koniec 2024 r. wynosiły 25,7 tys. zł, a na koniec 2023 r. – 117,0 tys. zł). Przyczyną zmniejszenia należności było terminowe regulowanie opłat i mniej postępowań przeprowadzonych przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego zakończonych nałożeniem nowych opłat;
- dziale 750 – administracja publiczna, rozdziale 75011 – urzędy wojewódzkie § 0570 (na koniec 2024 r. wynosiły 173,8 tys. zł, a na koniec 2023 r. – 1 357,9 tys. zł). Znacznie mniejsza należność wynikała z tego, że w trakcie roku po rozliczeniu masy spadkowej zmarłej osoby fizycznej i spłaty należności w wysokości 69,3 tys. zł, nastąpiło wyksięgowanie pozostałej części należności wynikającej z Wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze na kwotę 1 111,4 tys. zł¹⁴.

(akta kontroli str. 112-115)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2024, wydatki budżetu państwa w części 85/08 zostały zaplanowane w wysokości 1 315 815 tys. zł¹⁵.

(akta kontroli str. 1487-1489, 1592)

¹⁴ Wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 09.10.2013 r. sygn. akt II K 141/13.

¹⁵ W tym wydatki na: dotacje i subwencje 915 280 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych 1 572 tys. zł, wydatki bieżące jednostek budżetowych 362 638 tys. zł, wydatki majątkowe 18 370 tys. zł, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej 17 955 tys. zł.

W 2024 r. wykonanie wydatków budżetu państwa w części 85/08 wyniosło 1 706 308,7 tys. zł¹⁶, tj. 96,0% planu po zmianach (1 777 275,5 tys. zł) i było o 24,4% wyższe w porównaniu do 2023 r. (1 371 976,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 1162-1197, 1592, 1598-1608)

Analizę wydatków przeprowadzono w wybranych ośmiu działach klasyfikacji budżetowej¹⁷. Spośród ośmiu ww. działów, w kwotach niższych od planu po zmianach (tj. poniżej 80% i w kwotach istotnych) zrealizowano wydatki w następujących siedmiu rozdziałach klasyfikacji budżetowej:

- 01022 - Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego – 19 982,2 tys. zł, tj. 69,3% planu (plan – 28 821,0 tys. zł)¹⁸. Blokada środków (8 500 tys. zł) nastąpiła w związku z niewystąpieniem ognisk ASF (afrykańskiego pomoru świń) oraz niewystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków na terenie województwa lubuskiego w 2024 r.;
- 85215 - Dodatki mieszkaniowe – 16 988,8 tys. zł, tj. 60,4% planu (plan – 28 123,3 tys. zł)¹⁹. Środki przeznaczone były na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie. Wydatki kształtowały się na poziomie niższym niż pierwotnie szacowano. Gminy złożyły wnioski o wypłatę dotacji na kwotę niższą niż było to zaplanowane pierwotnie. Ponadto jst dokonały zwrotów niewykorzystanych środków na kwotę 5 823,1 tys. zł;
- 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 3 062,8 tys. zł, tj. 77,2% planu (plan - 3 965,8 tys. zł)²⁰;
- 85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 15 228,4 tys. zł, tj. 56,7% planu (plan – 26 855,5 tys. zł)²¹;

¹⁶ Nie wystąpiły wydatki niewygasające z upływem 2024 r.

¹⁷ 010 Rolnictwo i łowiectwo (w ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w tym dziale w kwocie 103 697 tys. zł), 600 Transport i łączność (wydatki odpowiednio w kwocie 40 051 tys. zł), 750 Administracja publiczna (wydatki odpowiednio w kwocie 92 815 tys. zł), 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (wydatki odpowiednio w kwocie 166 469 tys. zł), 801 Oświata i wychowanie (wydatki odpowiednio w kwocie 11 995 tys. zł), 851 Ochrona zdrowia (wydatki odpowiednio w kwocie 136 452 tys. zł), 852 Pomoc społeczna (wydatki odpowiednio w kwocie 155 712 tys. zł), 855 Rodzina (wydatki odpowiednio w kwocie 524 983 tys. zł).

¹⁸ Decyzją Wojewody Lubuskiego z 17 grudnia 2024 r. zablokowano planowane na rok 2024 wydatki (8 500 tys. zł).

¹⁹ Decyzją Wojewody Lubuskiego z 16 grudnia 2024 r. zablokowano planowane na rok 2024 wydatki w kwocie 5 311,4 tys. zł.

²⁰ Decyzjami Wojewody Lubuskiego z dnia 3 grudnia 2024 r. zablokowano planowane na 2024 r. wydatki w łącznej kwocie 570,3 tys. zł, z tego: blokada na kwotę 511,7 tys. zł wynikała z powodu mniejszej niż zakładano liczby osób/środowisk zainteresowanych korzystaniem z usług oferowanych w ramach Modułu I (Korpus Wsparcia Seniorów), natomiast blokada na kwotę 58,6 tys. zł wynikała z tego, że wydatki kształtowały się na poziomie niższym niż pierwotnie szacowano. Świadczeniobiorcy nie wykorzystali pełnej liczby godzin usług opiekuńczych (Opieka 75+), ponieważ w wyniku waloryzacji rent i emerytur zwiększyła się liczba osób ponoszących odpłatność za usługi. Ponadto jst dokonały zwrotów niewykorzystanych środków.

²¹ Trzema decyzjami Wojewody Lubuskiego zablokowano wydatki na łączną kwotę 6 269,2 tys. zł. Nie rozdysponowano dla jst kwoty 2 913,5 tys. zł, a ponadto jst dokonały zwrotów niewykorzystanych środków.

- 85503 - Karta Dużej Rodziny – 67,3 tys. zł, tj. 69,7% planu (plan – 96,6 tys. zł)²². Powyższe środki nie zostały wykorzystane w pełnej wysokości, gdyż przewidywane wydatki kształtowały się na poziomie niższym niż pierwotnie szacowano, co związane było z mniejszą ilością złożonych wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny;
- 85508 - Rodziny zastępcze – 680,9 tys. zł, tj. 57,2% planu (plan – 1 190,5 tys. zł)²³. Powyższe środki nie zostały wykorzystane w pełnej wysokości, gdyż przewidywane wydatki kształtowały się na poziomie niższym niż pierwotnie szacowano, co związane było ze zmianami kadrowymi w jednostkach oraz błędnie wskazaną liczbą pracowników, którym zgodnie z przepisami nie należał się dodatek. Ponadto jst dokonały zwrotów niewykorzystanych środków;
- 85516 - System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – 5 810,1 tys. zł, tj. 77,8% planu (plan – 7 464,5 tys. zł)²⁴. Blokada wydatków nastąpiła w wyniku rezygnacji podmiotów z realizacji zadań oraz przesunięć terminów realizacji zadań. Ponadto jst dokonały zwrotów niewykorzystanych środków.

(akta kontroli str. 1487-1489, 1592, 1598-1609)

W 2024 r. wykonanie wydatków LUW, jako dysponenta III stopnia, wyniosło 104 088,3 tys. zł (95,6% kwoty zaplanowanej wynoszącej 108 859,7 tys. zł) i było o 20 427,0 tys. zł (24,4%) wyższe niż w 2023 r. (83 661,3 tys. zł).

Wzrost wydatków w 2024 r. w porównaniu do roku ubiegłego wynikał m.in. z następujących przyczyn:

- zapłaty kwoty wynikającej z wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - 8 804,5 tys. zł²⁵;
- zakupu robota pirotechnicznego - 890,0 tys. zł;
- nałożenia na Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (dalej WZON) nowego zadania w związku z ustawą o świadczeniu wspierającym (wydawanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia) - 4 609,7 tys. zł;
- waloryzacji wynagrodzeń o 20%.

W 2024 r. wydatki w następujących rozdziałach klasyfikacji budżetowej zrealizowano poniżej 80% planu:

²² Decyzją Wojewody Lubuskiego z 16 grudnia 2024 r. zablokowano planowane na rok 2024 wydatki w kwocie 17,0 tys. zł, pochodzące ze środków rezerwy celowej poz. 15.

²³ Decyzją Wojewody Lubuskiego z 13 grudnia 2024 r. dokonano blokady środków w wysokości 95,3 tys. zł pochodzących ze środków rezerwy celowej poz. 16, z przeznaczeniem na realizację rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024 - 2027”, ustanowionego uchwałą nr 63 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024 - 2027” (M. P. poz. 504).

²⁴ Decyzją Wojewody Lubuskiego z 24 grudnia 2024 r. blokującą planowane na rok 2024 wydatki (1 246,7 tys. zł) pochodzące z ustawy budżetowej, które były przeznaczone dla jst i podmiotów innych niż jst na współfinansowanie realizacji zadań w ramach programu Aktywny Maluch 2022-2029, w części finansowanej z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).

²⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 czerwca 2024 r., sygn. akt. I ACa 241/22 sprawa Powiat Słubicki przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Lubuskiemu o zapłatę różnicy pomiędzy poniesionymi wydatkami a otrzymaną dotacją na wykonywanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (tj. za zarządzanie nieruchomością wchodzącą w skład zasobów Skarbu Państwa, tj. nieruchomością po byłym drogowym przejściu granicznym i terminalu towarowych odpraw celnych w Świecku).

- rozdział 01095 - Pozostała działalność – plan 259,6 tys. zł, wykonanie 179,7 tys. zł (tj. 69,2% planowanych wydatków). Wydatki w 2024 r. zrealizowano poniżej planu z uwagi na toczące się, a nie zakończone postępowania przed sądami dotyczące łowiectwa;
- rozdział 85321 - Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – plan 7 447,9 tys. zł, wykonanie 4 609,7 tys. zł (tj. 61,9% planowanych wydatków). Wykonanie budżetu WZON w 2024 r. do planu finansowego z ustawy budżetowej 2024 r. (58,1%) spowodowane były problemami kadrowymi WZON, tj. m.in. nabory pracowników na stanowisko do spraw postępowań o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia – nowego zadania WZON, zakończyły się w okresie styczeń – kwiecień 2024 r. oraz sprawami organizacyjnymi WZON – pierwsze posiedzenia komisji specjalistów ustalających poziom potrzeby wsparcia miały miejsce w lutym 2024 r., a pierwsze wypłaty dla specjalistów zostały zrealizowane w marcu 2024 r.

(akta kontroli str. 1349-1358, 1487-1489, 1578-1581, 1610)

W porównaniu do wydatków 2023 r. największe różnice w poszczególnych działach odnotowano w następujących pozycjach:

- dział 600 - wykonanie wydatków w 2024 r. 898,0 tys. zł, tj. 11 225% wykonania wydatków 2023 r. (8,0 tys. zł);
- dział 852 - wykonanie wydatków w 2024 r. 53,9 tys. zł, tj. 250,7% wykonania wydatków 2023 r. (21,5 tys. zł);
- dział 010 - wykonanie wydatków w 2024 r. 179,7 tys. zł, tj. 217,8% wykonania wydatków 2023 r. (82,5 tys. zł).

W porównaniu do wydatków 2023 r. największe różnice w poszczególnych rozdziałach odnotowano w następujących pozycjach:

- rozdział 60031 - Przejścia graniczne. Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 898,0 tys. zł, co stanowiło wzrost o 11 225% w stosunku do 2023 r. (zakup robota pirotechnicznego)²⁶;
- rozdział 70005 - Gospodarka gruntami i nieruchomościami. Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 9 062,8 tys. zł, co stanowiło wzrost o 4 955,1% w stosunku do 2023 r. Spowodowane to było koniecznością realizacji wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie²⁷ w kwocie łącznej 8 804,5 tys. zł;
- rozdział 85321 - Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 4 609,7 tys. zł, co stanowiło wzrost o 406,7% w stosunku do 2023 r. Wzrost wykonania wydatków w 2024 r. w stosunku do 2023 r. wynikał z nałożenia na WZON ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym²⁸ od 1 stycznia 2024 r. nowego zadania, jakim jest rozpatrywanie wniosków o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia;

²⁶ Z uwagi na sytuację międzynarodową w aspekcie działań jednostek lub organizacji o charakterze ekstremistycznym bądź działań niekinetycznych wymierzonych w destabilizację porządku publicznego, również w kontekście analiz zagrożeń związanych z migracją ludności, priorytetem było także w ostatnim czasie podejmowanie działań zwiększających bezpieczeństwo odpraw na przejściach granicznych. Ważnym aspektem były i są także zagrożenia związane z działaniami o charakterze terrorystycznym.

²⁷ I Wydział Cywilny z dnia 26 czerwca 2024 r., sygn. akt I ACa 241/22.

²⁸ Dz. U. poz. 1429, ze zm.

- rozdział 85295 - Pozostała działalność. Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 53,9 tys. zł, co stanowiło wzrost o 250,7% w stosunku do 2023 r. W 2023 r. nie były ponoszone wydatki bieżące. W 2024 r. wykonanie w § 4210 wyniosło 24,8 tys. zł, w § 4310 wykonanie wyniosło 4 tys. zł²⁹;
- rozdział 01095 - Pozostała działalność. Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 179,7 tys. zł, co stanowiło wzrost o 217,8% w stosunku do 2023 r. Spowodowane to było koniecznością zapłaty w 2024 r. kwoty wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim³⁰ w kwocie łącznej 159,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1487-1489, 1578-1581)

W 2024 r. plan dysponenta części 85/08 został zwiększony środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa (art. 155 ufp) o 5 042 tys. zł. W kwocie tej nie wystąpiły zwiększenia w trybie określonym w § 1a ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa³¹. W 2024 r. wykorzystano z otrzymanej rezerwy ogólnej budżetu państwa 4 941 tys. zł, pozostały środki niewykorzystane w kwocie 101 tys. zł.

Główne przyczyny niewykorzystania środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa to: oszczędności powstałe po otrzymaniu środków, w wyniku wybranej korzystniejszej oferty finansowej, brak dostępności sprzętu na rynku, przeprowadzenie czynności serwisowych bez ponoszenia kosztów na wymianę podzespołów do tego sprzętu.

W związku z niewykorzystaniem środków z rezerwy ogólnej dysponent części nie wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej środki z rezerwy - realizacja zamówień odbywała się do 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1455-1457, 1501-1503)

W 2024 r. zwiększono plan wydatków dysponenta części 85/08 środkami z rezerw celowych (art. 154 ufp) o 456 637,3 tys. zł, wykorzystano natomiast 416 568 tys. zł.

W 2024 r. rozdysponowano rezerwy celowe budżetu państwa w części 85/08 województwo lubuskie na kwotę 456 637,3 tys. zł, w tym największe kwoty rozdysponowanych rezerw (powyżej 10 000 tys. zł) dotyczyły następujących pozycji rezerw celowych: 52 (99 125,0 tys. zł), 34 (51 341,1 tys. zł), 7 (50 334,7 tys. zł), 35 (47 934,7 tys. zł), 16 (31 366,6 tys. zł), 10 (28 123,3 tys. zł), 8 (27 772,0 tys. zł), 77 (19 600,0 tys. zł), 26 (17 778,2 tys. zł), 71 (12 994,0 tys. zł)³².

²⁹ Środki te zostały przeznaczone na zakup sprzętu komputerowego, krzeseł i materiałów biurowych dla pracowników zajmujących się obsługą programu „Senior+” oraz na organizację konferencji dotyczącej programu „Senior+”. Ponadto zakupiono sprzęt komputerowy dla pracowników realizujących zadania pomocy społecznej.

³⁰ I Wydział Cywilny z dnia 23 listopada 2023 r., sygn. akt 1C 1046/21.

³¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 473.

³² Powyższe dotyczyło następujących pozycji rezerw celowych: 52 – Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego; 34 - Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz na realizację zadań z zakresu ustawy o świadczeniu wspierającym; 7 – Dopłaty do paliwa rolniczego; 35 – Uzupelnienie

Z rezerw celowych pozostały niewykorzystane środki w kwocie 40 069,3 tys. zł. Wojewoda Lubuski wystąpił do Ministra Finansów z wnioskami o korektę/zmniejszenie kwoty decyzji pięć razy na łączną kwotę 11 840 tys. zł.

Główne przyczyny niewykorzystania środków z rezerw celowych budżetu państwa to m.in.: mniejsza liczba osób korzystających ze świadczeń/wsparcia/pomocy w stosunku do liczby szacowanej, przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń/wsparcia/pomocy, niewykorzystanie przyznanych środków w pełnej wysokości przez wnioskodawców, zmniejszenie liczby uczniów w roku budżetowym (2024) w stosunku do liczby uczniów w roku bazowym (2023) korzystających z wychowania przedszkolnego, niższe koszty utrzymania placówek niż zakładano, niższe koszty zakupów i usług, zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych w cenie niższej niż szacowano, niższe koszty realizacji poszczególnych projektów, uzyskanie korzystniejszej ceny podczas wyłonienia wykonawcy, wynegocjowanie korzystniejszej ceny w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, mniejsza liczba wniosków o zasiłki powodziowe niż gminy początkowo szacowały.

W związku z niewykorzystaniem środków z rezerw celowych dysponent występował do Ministra Finansów z wnioskami o korekty decyzji przyznających środki z rezerw celowych. W 2024 r. dokonano łącznie pięciu korekt (zmniejszeń), natomiast większość pozostałych niewykorzystanych środków rezerw celowych została zablokowana decyzjami Wojewody Lubuskiego (dokonano 26 blokad środków pochodzących z rezerw celowych na kwotę 19 433 tys. zł, w pozostałych przypadkach dysponent nie posiadał danych/możliwości blokady niewykorzystanych środków). Nie wnioskowano do Ministra Finansów o korekty decyzji na łączną kwotę 40 069 tys. zł.

(akta kontroli str. 1490-1497, 1501-1503, 1519-1524)

Pismem z 31 października 2024 r.³³ Wojewoda Lubuski wystąpił do Prezesa Rady Ministrów o przyznanie środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 5 360,0 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania: *Przygotowanie jednostek PSP województwa lubuskiego do zadań związanych z przeciwdziałaniem skutkom klęsk żywiołowych wraz z odtworzeniem potencjału ratowniczego po działaniach powodziowych*. Przedmiotem

środków na wypłatę i waloryzację świadczeń z zakresu rodziny i zabezpieczenia społecznego oraz na wypłatę świadczeń socjalnych i świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państwa; 16 – Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa; 10 – Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów; 8 – Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej; 77 – Klęski żywiołowe; 26 – Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego „Aktywna tablica” i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty; 71 – Środki na realizację zadań wynikających z ustawy o dodatku osłonowym.

³³ Nr: BF-VIII.3146.16.2024.

wniosku było odtworzenie i uzupełnienie potencjału sprzętowego jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (dalej: PSP) województwa lubuskiego utraconych w związku z realizacją działań ratowniczych podczas powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 r., a także uzupełnienie braków w wyposażeniu, co utrudniało prowadzenie przez te jednostki działań. Wnioskowana kwota stanowiła 100% całkowitej wartości realizowanego zadania. Wojewoda Lubuski oświadczył, że rezerwa nie będzie przeznaczona na zwiększenie wydatków, które zostały zmniejszone w trakcie realizacji budżetu w wyniku przeniesień dokonanych na podstawie art. 171 ufp. W załączniku nr 2 do ww. pisma zapisano, że wydatki będą ponoszone na: - sprzęt techniki specjalnej (156 pozycji), - środki ochrony indywidualnej (37 pozycji), - środki transportu (21 pozycji), - środki łączności (23 pozycje), - remonty sprzętu i wyposażenia (55 pozycji). Wydatki miały być zrealizowane do końca 2024 r.

W 2024 r. Minister Finansów³⁴ zwiększył plan wydatków dysponenta części 85/08 środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa³⁵ łącznie o 5 042,0 tys. zł³⁶, z której wykorzystano 4 941,0 tys. zł (tj. 98,0% przyznanej kwoty). Nie wykorzystano kwoty 101,0 tys. zł. Środki z rezerwy ogólnej były przeznaczone dla komend miejskich oraz komend powiatowych PSP województwa lubuskiego na sfinansowanie ww. zadania.

Pierwotnie wniosek o środki z rezerwy ogólnej wraz z kalkulacją kosztów Komendanta Wojewódzkiego PSP w Gorzowie Wlkp. z dnia 30 października 2024 r. zakładał finansowanie wydatków komend powiatowych, komend miejskich i Komendy Wojewódzkiej PSP w Gorzowie Wlkp. Ostatecznie zarządzeniem nr 123 Prezesa Rady Ministrów z 15 listopada 2024 r. oraz decyzją Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2024 r.³⁷ środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa przyznane zostały z przeznaczeniem dla komend miejskich i komend powiatowych PSP województwa lubuskiego.

Po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Środki otrzymane z rezerwy ogólnej zostały przeznaczone na zadania wymagające niezwłocznego wsparcia finansowego (zadania spowodowane zdarzeniem losowym – powodzią, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. w południowym dorzeczu Odry na terenie województwa lubuskiego), a wydatków tych dysponent nie był w stanie przewidzieć na etapie opracowania ustawy budżetowej. Środki z rezerwy ogólnej nie były przeznaczane na zwiększenie wydatków, które uprzednio zostały zmniejszone w wyniku dokonania przeniesień wydatków. Środki z rezerwy ogólnej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały otrzymane.

Dwie komendy miejskie PSP oraz osiem komend powiatowych PSP dokonało zwrotu środków. Najwyższe kwoty niewykorzystanych środków zwróciły komendy powiatowe PSP: w Żaganiu (51,9 tys. zł), w Świebodzinie (22,1 tys. zł) oraz we Wschowie (13,0 tys. zł).

Przyczynami niepełnego wykorzystania środków były w szczególności:

- mniejsze od zakładanych koszty wykonania zadań, tj. oszczędności powstałe po otrzymaniu środków, w wyniku wybrania korzystniejszych dla komend PSP ofert finansowych

³⁴ Nr MF/FS7.4143.3.266.2024.MF.5131 z 15.11.2024 r.

³⁵ Na podstawie zarządzenia nr 123 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 listopada 2024 r.

³⁶ W tym: w rozdziale 75411 § 2110 w kwocie 1 665,7 tys. zł; w rozdziale 75411 § 6410 w kwocie 3 376,4 tys. zł.

³⁷ Nr MF/FS7.4143.3.266.2024.MF.5131.

- przedstawionych przez kontrahentów (dotyczyło to zakupu pojazdów dla KP PSP w Żaganiu i KM PSP w Gorzowie Wlkp.);
- niezrealizowanie planowanych wydatków przez KP PSP w Żarach (dotyczyło to generatora piany; planowana kwota 9,0 tys. zł – brak asortymentu na rynku), oraz przez KP PSP we Wschowie (dotyczyło to wymiany filtra cząstek stałych w samochodzie; planowana kwota 12,0 tys. zł, faktyczny koszt wymiany oszacowany został natomiast na 24,0 tys. zł).

Wojewoda Lubuski nie występował z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej środki z rezerwy ogólnej z uwagi to, że zamówienia realizowano do ostatniego dnia 2024 r., a to uniemożliwiało wystąpienie o korektę decyzji.

(akta kontroli str. 1453-1486)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa³⁸ w § 1a ust. 1 stanowi, że Prezes Rady Ministrów z własnej inicjatywy może wystąpić do właściwego ministra lub innego dysponenta części budżetowej o złożenie wniosku, o którym mowa w § 1 ust. 1³⁹.

W 2024 r. Prezes Rady Ministrów nie występował - w trybie określonym w § 1a ww. rozporządzenia - do Wojewody Lubuskiego o złożenie wniosków w sprawie zwiększenia wydatków wojewody z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

(akta kontroli str. 1522-1524, 1636-1637)

W 2024 r. (odnośnie wniosków dotyczących przyznawania z rezerwy ogólnej budżetu państwa środków finansowych) Prezes Rady Ministrów w jednym przypadku⁴⁰ poinformował Wojewodę Lubuskiego, iż w odpowiedzi na wniosek skierowany do Prezesa Rady Ministrów⁴¹ o przyznanie z rezerwy ogólnej budżetu państwa środków finansowych w wysokości 9 999,2 tys. zł z przeznaczeniem dla powiatu zielonogórskiego na dofinansowanie zadania pn. *Przebudowa i modernizacja budynku Oddziału Rehabilitacji i Zakładu Fizjoterapii w SP ZOZ w Sulechowie*, odmówił przyznania środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Stwierdził mianowicie, iż wniosek nie spełniał wymogów formalnych⁴².

(akta kontroli str. 1639-1644)

W 2024 r. nie zwiększano planu wydatków LUW środkami z rezerwy ogólnej, natomiast plan wydatków dysponenta III stopnia zwiększono środkami

³⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 473.

³⁹ Przepis stanowi m.in. że: Prezes Rady Ministrów może, na wniosek właściwego ministra lub innego dysponenta części budżetowej, zwiększyć z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatki odpowiednich części tego budżetu o kwotę do 10 mln zł.

⁴⁰ Pismem z 30 lipca 2024 r.

⁴¹ Wniosek z dnia 23 kwietnia 2024 r.

⁴² W piśmie zapisano m. in. że wniosek ten został zaopiniowany przez Ministra Zdrowia, oraz na wniosek Wojewody Lubuskiego przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, jak również zgodnie z przyjętymi w KPRM procedurami. Z treści wniosku wynikało, że inwestycja była realizowana od 2021 r., dodatkowo dysponent w poprzednich latach pozyskiwał środki na realizację zadania ze źródeł zewnętrznych, a niezbędny wkład własny zabezpieczał z zaciągniętego kredytu. Potrzeba realizacji przedmiotowego zadania nie wynikała zatem z wystąpienia sytuacji nagłej i nieprzewidzianej, a więc nie została spełniona podstawowa przesłanka umożliwiająca uruchomienie środków z ogólnej rezerwy budżetowej.

z rezerw celowych⁴³ łącznie o 10 206,8 tys. zł (na podstawie 11 decyzji), z czego wykorzystano 10 007,9 tys. zł (tj. 98,0% przyznanych środków). Nie wykorzystano środków w kwocie ogółem 198,9 tys. zł. Największa niewykorzystana kwota (154,4 tys. zł⁴⁴ – 77,6% ogółu niewykorzystanych środków) wystąpiła w rozdziale 75011 (Urzędy wojewódzkie) i paragrafach dotyczących wydatków bieżących jednostki budżetowej. Nie wykorzystano także środków m.in. w rozdziale 75011⁴⁵ - kwoty 29,7 tys. zł, oraz w rozdziale 85157 (Staże i specjalizacje medyczne)⁴⁶ - kwoty 11,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1452, 1504-1518, 1525-1537)

W 2024 r. w części 85/08, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp, Wojewoda 50 decyzjami wydanymi w okresie od 26 września 2024 r. do 30 grudnia 2024 r. dokonał blokad planowanych wydatków budżetowych w łącznej wysokości 38 750,8 tys. zł, w tym w grudniu dokonał 37 blokad, których łączna kwota wyniosła 36 957,9 tys. zł. Kwota blokad środków z rezerw wyniosła 19 433,4 tys. zł. Jedna blokada dotyczyła środków europejskich, natomiast 49 blokad dotyczyło środków budżetu państwa. Podstawą wydania 48 decyzji na łączną kwotę 31 619,4 tys. zł był art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp, tj. z uwagi na nadmiar posiadanych środków, wynikający z mniejszego zainteresowania realizacją zadania przez potencjalnych beneficjentów od zakładanego na etapie planowania, a w przypadku dwóch decyzji na łączną kwotę 7 131,4 tys. zł – również art. 177 ust. 1 pkt 2 ufp, tj. z uwagi na opóźnienie w realizacji zadania.

Główne przyczyny dokonania blokad to:

- blokada w kwocie 8 500,0 tys. zł w rozdziale 01022 – *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (...)* – środki zablokowano z powodu niewystąpienia ognisk ASF (afrykańskiego pomoru świń) oraz wysoce zjadliwej grypy ptaków na terenie województwa lubuskiego w 2024 roku,
- blokada w kwocie 6 269,2 tys. zł w rozdziale 85278 – *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych* - środki zablokowano, gdyż jst wnioskując o środki z rezerwy celowej trudno było oszacować faktyczną liczbę osób, które będą ubiegały się o taką formę wsparcia,
- blokada w kwocie 5 539,1 tys. zł w rozdziale 85502 – *Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego (...)* - środki zablokowano, ponieważ przewidywane wydatki kształtowały się na poziomie niższym niż pierwotnie szacowano, co związane było z mniejszą liczbą osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych,
- blokada w kwocie 5 311,4 tys. zł w rozdziale 85215 – *Dodatki mieszkaniowe* - środki zablokowano, gdyż gminy złożyły wnioski o wypłatę dotacji na bon energetyczny na kwotę niższą niż było to zaplanowane pierwotnie,

⁴³ Art. 154 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

⁴⁴ Pozycja rezerwy celowej nr 8 - Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej.

⁴⁵ Pozycja rezerwy celowej nr 19 - Rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym na skutki przechodzące).

⁴⁶ Pozycja rezerwy celowej nr 74 - Środki na zadania w obszarze zdrowia.

- blokada w kwocie 1 246,6 tys. zł ze środków budżetu państwa i 5 884,7 tys. zł budżetu środków europejskich w rozdziale 85516 - *System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3* - środki zablokowano z wyniku rezygnacji podmiotów z realizacji zadań oraz przesunięć terminów realizacji zadań,
- blokada w kwocie 1 075,5 tys. zł w rozdziale 85214 - *Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe* - blokada środków związana z niższą liczbą świadczeniobiorców pobierających zasiłek okresowy niż pierwotnie szacowano.

(akta kontroli str. 204-235)

Urząd w 2024 r. nie dokonywał wpłat na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 i Fundusz Pomocy.

(akta kontroli str. 390)

Porównanie zrealizowanych w 2024 r. wydatków według grup ekonomicznych z planem na 2024 r. i wykonaniem roku ubiegłego z uwzględnieniem przyczyn znaczących rozbieżności istotnych kwotowo i wynoszących co najmniej 20% przedstawia się następująco:

- wydatki dysponenta części w grupie ekonomicznej „dotacje i subwencje” wyniosły 1 292 360,8 tys. zł i były wyższe od wydatków z poprzedniego roku (1 016 338,6 tys. zł) o 27,2%.

Przyczyną powyższej różnicy była głównie waloryzacja wynagrodzeń o 20%.

- wydatki dysponenta III stopnia w grupie ekonomicznej „wydatki bieżące” wyniosły 101 335,2 tys. zł i były wyższe od wydatków z poprzedniego roku (80 712,8 tys. zł) o 25,6%.

Główna Księgowa Urzędu wskazała, że przyczyną powyższego była powódź w dorzeczu Odry.

W pozostałych przypadkach rozbieżności wynosiły poniżej 20%. Zmiana struktury wydatków w 2024 r. w porównaniu do roku 2023 nie przekraczała 5%.

(akta kontroli str. 2066)

W 2024 r. wydatki na dotacje zrealizowano w łącznej kwocie 1 318 125,3 tys. zł, co stanowiło 96% planu po zmianach (tj. 1 372 752,6 tys. zł). Środki z dotacji zostały przeznaczone głównie na realizację zadań w działach: 010 - Rolnictwo i łowiectwo, 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 851 - Ochrona zdrowia, 852 - Pomoc społeczna, 855 - Rodzina.

(akta kontroli str. 735, 1162-1197)

Wojewoda dopełnił obowiązków informacyjnych wynikających z art. 122 ust. 4 ufp, tj. podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom w 2024 r.⁴⁷.

⁴⁷ Obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 4 marca 2024 r. w sprawie wykazu jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom na rok 2024 https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/776/akt.pdf (dostęp 18.03.2024 r.) oraz Obwieszczenie Wojewody Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie wykazu

W 2024 r. LUW przeprowadził 91 kontroli obejmujących swoim zakresem wykorzystanie dotacji przyznanych m. in. na:

- realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w sprawach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa;
- realizację zadań dotyczących przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych;
- kontrole obszaru organizacji i funkcjonowania domów pomocy społecznej (DPS) i środowiskowych domów pomocy społecznej (ŚDPS);
- realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego⁴⁸;
- realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w sprawach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa;
- realizację zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych;
- realizację zadań określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴⁹ oraz utrzymania trwałości realizacji zadań zgodnie z Programem Wieloletnim „Senior+ na lata 2021-2025;
- realizację Programu Asystent osoby niepełnosprawnej, edycja 2023 i 2024;

Kontrole dotyczyły dotacji udzielonych w latach 2023-2024. W żadnym przypadku nie stwierdzono wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem.

W 2024 r. Urząd nie przeprowadzał kontroli dotyczących dotacji przeznaczonych na wypłatę środków z tytułu bonu energetycznego. Jak wyjaśniła Dyrektorka Wydziału Infrastruktury LUW: (...) w 2024 r. zadanie było w toku realizacji, zatem przeprowadzenie w tym zakresie kontroli nie było zasadne z uwagi na niepełność jej zakresu w kluczowym aspekcie finansowym.

(akta kontroli str. 954-1006)

W województwie lubuskim wszystkie powiaty, prowadzące lub zlecające prowadzenie ponadgminnych domów pomocy społecznej, otrzymały w 2024 r. dotację celową z budżetu państwa na mieszkańców przyjętych lub skierowanych do domów pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. W budżecie Wojewody na 2024 r. zaplanowano na ten cel 21 619,0 tys. zł, a wydatkowano 25 707,8 tys. zł, tj. 99,9% (25 721,2 tys. zł). Dodatkowo w ramach realizacji programu rządowego „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027” wypłacano pracownikom dodatki.

W trakcie roku Wojewoda na podstawie wniosków składanych przez starostów o dodatkowe środki na bieżące funkcjonowanie DPS, wnioskował do Ministra Finansów o uruchomienie rezerwy celowej zwiększającej dotację. Decyzją Ministra Finansów z 14 października 2024 r. Wojewoda otrzymał środki w wysokości 3 432,9 tys. zł, które zostały rozdysponowane na wszystkie powiaty zgodnie art. 155 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej do kwoty nie większej niż 20% ustalonej dotacji. Na podstawie art. 171 upr

jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom na rok 2024 <https://dzienniki.luw.pl/legalact/2024/3084/> (dostęp 18.03.2024 r.).

⁴⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 917.

⁴⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.

Wojewoda dokonał także zwiększenia planu o kwotę 669,3 tys. zł. Kwota powyższa została rozdysponowana zgodnie z art. 155 ust. 2 i oraz 2a ustawy o pomocy społecznej.

Średnia wojewódzka dotacja ustalona została w wysokości 3 560,0 zł w oparciu o kwotę zaplanowaną w budżecie Wojewody na 2024 r. na finansowanie działalności DPS-ów w rozdziale 85202 § 2130. Wyliczenia dokonane przez Urząd polegały na podzieleniu kwoty zabezpieczonej w ww. rozdziale i paragrafie przez liczbę miesięcy i łączną liczbę mieszkańców DPS przebywających w nich na starych zasadach, co było niezgodne z art. 87 ust. 7 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (dalej: *ustawa o dochodach jst*)⁵⁰, co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W listopadzie 2024 r. po otrzymaniu środków z rezerwy celowej, Wojewoda podwyższył średnią wojewódzką dotację na mieszkańca DPS do 4 272,0 zł, co wynikało z art. 155 ustawy o pomocy społecznej.

Kontrola prawidłowości ustalania dotacji dla dwóch powiatów, które otrzymały największe dofinansowanie, tj. świebodzińskiego (10 564,1 tys. zł, tj. 41,1% ogółu dotacji) i międzyrzeckiego (3 639,7 tys. zł, tj. 14,2%) wykazała, że: do wyliczenia dotacji przyjmowano średni koszt utrzymania mieszkańca w DPS, nie wyższy jednak niż średnia wojewódzka dotacja wyliczona w Urzędzie. W oparciu o przyjęty sposób wyliczenia miesięcznej dotacji i średniej wojewódzkiej, Urząd ustalił i przekazał w 2024 r. dla objętych kontrolą powiatów, zaniżoną kwotę dotacji w łącznej wysokości 2 922,2 tys. zł, w stosunku do kwoty wynikającej z art. 87 ustawy o dochodach jst, co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 762-923, 929-953)

Zaplanowane w budżecie wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały wykonane zgodnie z planem rzeczowym i finansowym. Ogólnie zaplanowano wydatki w kwocie 864 560,4 tys. zł, a wykonano 820 205,7 tys. zł, tj. 94,9%.

U dysponenta III stopnia główne rodzaje świadczeń finansowanych z tych środków to:

- zasądzone renty: plan – 495,7 tys. zł, wykonany w całości,
- świadczenia wynikające z przepisów BHP: plan - 277,5 tys. zł, wykonanie – 273,9 tys. zł (98,7%),
- zwrot kosztów podróży i noclegu członków komisji działających przy organach administracji publicznej: plan – 65,0 tys. zł, wykonanie – 30,1 tys. zł (46,3%),
- zwrot kosztów podróży Wojewódzkiego Komisarza ds. orzekania o zdarzeniach medycznych: plan – 22,5 tys. zł, wykonanie – 17,8 tys. zł (79,1%).

Istotne różnice między planem, a wykonaniem dotyczyły:

- zwrotów kosztów podróży i noclegu członków komisji działających przy organach administracji publicznej⁵¹;

⁵⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 356. Z dniem 24 października 2024 r. ustawa utraciła moc, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 ze zm.). Obecnie kwestie te reguluje art. 53 nowej ustawy, który praktycznie jest tożsamy z art. 87 nieobowiązującej już ustawy (dalej: art. 87 ustawy).

⁵¹ Niewykonanie planu finansowego wynikało z przyjętego przez WZON założenia, iż w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki

- zwrotów kosztów podróży Wojewódzkiego Komisarza ds. orzekania o zdarzeniach medycznych⁵².

(akta kontroli str. 120-123)

Przeciętne zatrudnienie w części 85/08 wyniosło 1 699 osób i było niższe w porównaniu do 2023 r. o 21 osób (przeciętne zatrudnienie w 2023 r. wynosiło 1 720 osób).

Różnice w stanie zatrudnienia w 2024 r. w porównaniu z rokiem 2023 r. w poszczególnych grupach wyniosły:

- w grupie 01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – spadek zatrudnienia o 31 etaty,
- w grupie 03 *członkowie korpusu służby cywilnej* – wzrost zatrudnienia o 13 etatów,
- w grupie 10 *żołnierze i funkcjonariusze* – spadek zatrudnienia o trzy etaty.

Wydatki na wynagrodzenia w części 85/08 w 2024 r. wyniosły 232 360,6 tys. zł i były o 39 481,3 tys. zł (20,5%) wyższe od wydatków poniesionych w 2023 r. (192 879,3 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego pracownika wyniosło natomiast 11 396,9 zł i było wyższe o 2 052,0 zł (22,0%) od wydatków poniesionych w 2023 r. (9 344,9 zł).

(akta kontroli str. 130-132)

Przeciętne zatrudnienie w 2024 r. w LUW, jako dysponentcie III stopnia, wyniosło 517 osób i było niższe niż w 2023 r. o sześć osób (przeciętne zatrudnienie w 2022 r. wynosiło 523 osób). Różnice w stanie zatrudnienia w 2024 r. w porównaniu z rokiem 2023 r. w poszczególnych grupach wyniosły: grupie 01 – spadek zatrudnienia o 14 etatów, a w grupie 03 – wzrost zatrudnienia o osiem etatów.

Na zmiany przeciętnego zatrudnienia⁵³ w 2024 r. w stosunku do 2023 r. u dysponenta III stopnia wpłynęło m.in.:

1. w rozdziale 75011:

- nastąpił spadek zatrudnienia o 13 etatów, największy (12 etatów) w grupie o statusie zatrudnienia „01”. Było to spowodowane głównie zatrudnieniem w 2023 r. 25 osób w ramach projektu pn. „Integracja i pobyt – program wsparcia dla cudzoziemców w związku z konfliktem w Ukrainie i podniesienie potencjału Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego”, realizowanego w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014 – 2020, którego realizacja zakończyła się 30 listopada 2023 r.;

Spółecznej będzie uczestniczyć większa liczba specjalistów oraz większa będzie częstotliwość tych spotkań.

⁵² Różnica była efektem decyzji Ministra Zdrowia, zgodnie z którą pozostawiono w dyspozycji Wojewody oszczędności związane z likwidacją wojewódzkich komisji ds. orzekania o zdarzeniach medycznych, z przeznaczeniem na spłatę potencjalnych zobowiązań wymagalnych w dziale 851, w szczególności wyroków sądowych.

⁵³ Istotny wpływ na wysokość przeciętnego zatrudnienia pracowników ma metodologia obliczania przeciętnego zatrudnienia wg sprawozdania Rb-70 (absencja pracowników z tytułu opieki nad dzieckiem, zasiłków chorobowych, urlopów macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych oraz bezpłatnych obniża wysokość przeciętnego zatrudnienia pracowników). Przykład: pracownik zatrudniony na pełen etat, przepracował cały miesiąc z wyjątkiem 15 dnia miesiąca, w którym to dniu korzystał z opieki nad dzieckiem (koszty ZUS). Przeciętne zatrudnienie pracownika w miesiącu zgodnie z metodologią liczenia wynosi 0,5 etatu.

- w 2024 r. zatrudniono 15 osób w ramach projektu „Lubuskie – nowy dom”⁵⁴ (tj. o 10 mniej niż w roku 2023);
 - rozwiązano stosunek pracy z czterema osobami (trzema za porozumieniem stron, w tym dwoma w związku z przejściem na emeryturę i jednym za wypowiedzeniem przez pracodawcę z winy pracownika). Zatrudniono trzy osoby;
 - w 2023 r. obsadzone było łącznie 2,2 etatu doradców Wojewody Lubuskiego, natomiast w 2024 r. – 0,75 etatu;
 - pozostałe różnice wynikają z metodologii obliczania przeciętnego zatrudnienia wg sprawozdania Rb-70;
2. w rozdziale 75081:
- zatrudnienie w grupie o statusie zatrudnienia „01” spadło o dwa etaty: rozwiązano stosunek pracy z trzema osobami (dwoma za porozumieniem stron i jedną w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę z winy pracownika), nawiązano stosunek pracy z jedną osobą;
 - wzrost przeciętnego zatrudnienia w grupie o statusie zatrudnienia „03” wynikał natomiast z metodologii wyliczania, ponieważ w 2023 r. cztery osoby przez część roku zatrudnione były w grupie o statusie zatrudnienia „01”;
3. w rozdziale 85321 zatrudnienie w grupie o statusie zatrudnienia „03” wzrosło o dziewięć etatów. Środki na zatrudnienie dodatkowych osób zostały przewidziane w ustawie budżetowej na 2024 r. w związku z nałożeniem na wojewodów nowych zadań wynikających z ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym⁵⁵. Głównym zadaniem WZON było rozpatrywanie wniosków o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeb wsparcia dla województwa lubuskiego⁵⁶. W styczniu na umowę o pracę zatrudniono czterech pracowników, trzech pracowników zostało przeniesionych z innych komórek organizacyjnych Urzędu⁵⁷. Dodatkowo we wrześniu zatrudniono dwie osoby w ramach środków wygospodarowanych przez Urząd⁵⁸;
4. w dziale 855 wzrost zatrudnienia o jeden etat wynikał z metodologii wyliczania przeciętnego zatrudnienia wg sprawozdania Rb-70.

Wydatki na wynagrodzenia dysponenta III stopnia w 2024 r. wyniosły 61 096,1 tys. zł i były o 9 284,3 tys. zł (20,2%) wyższe od wydatków poniesionych w 2023 r. (50 811,8 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego pracownika LUW wyniosło natomiast 9 847,9 zł i było o 1 592,4 zł (19,3%) wyższe od wynagrodzenia brutto w 2023 r. (8 255,5 zł).

⁵⁴ FAMI.02.02-IŻ.00-0006/24.

⁵⁵ Dz. U. poz. 1429, ze zm.

⁵⁶ Dla porównania w 2022 r., 2023 r. i 2024 r. do WZON wpłynęło odpowiednio 2112, 2151 i 2904 odwołań od decyzji powiatowych zespołów, natomiast po wejściu w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, tylko w miesiącu styczniu 2024 r. do WZON wpłynęło 2315 wniosków o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, a w całym roku 2024 było ich 12.570. Jednocześnie zaznaczyć należy, że WZON nadal zajmuje się również rozpatrywaniem odwołań od decyzji powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności.

⁵⁷ W 2024 r. na realizację zadań z zakresu WZON zawarto umowy zlecenia z 8 osobami niebędącymi pracownikami LUW oraz z 21 osobami będącymi pracownikami LUW.

⁵⁸ W 2025 r. rozważane jest zwiększenie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w ramach posiadanych środków w celu zapewnienia efektywnej realizacji zadań.

Przyczyny wzrostu wydatków na wynagrodzenia dysponenta III stopnia w 2024 r.:

- a) zwiększenie ustawą budżetową na 2024 r. środków na wynagrodzenia z tytułu:
 - waloryzacji wynagrodzeń o 20% w grupach 01 i 03 z wyłączeniem grupy 02;
 - wzrostu dodatkowych wynagrodzeń rocznych w stosunku do 2023 r. z tytułu waloryzacji wynagrodzeń w 2023 r. o 7,8% oraz skutków przechodzących decyzji;
 - nowego zadania w dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, rozdz. 85321 - Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności; od 1 stycznia 2024 r. nałożono na wojewodów nowe zadanie - rozpatrywanie wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, *status zatrudnienia 03*;
 - nowego zadania realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (dalej: *FERS*) – Projekt Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej⁵⁹, dział 750, rozdział 75011, *status zatrudnienia 03*;
- b) przekazanie LUW jako dysponentowi III stopnia środków na wynagrodzenia przez Ministra Finansów w ramach rezerw celowych:
 - poz. 21 na sfinansowanie wynagrodzeń i ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wraz z pochodnymi dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, dział 750, rozdz. 75011, *status zatrudnienia 01*;
 - poz. 8 na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn. „Lubuskie – nowy dom”, w ramach Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021-2027, dla jednostki realizującej, tj. Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., dział 750, rozdz. 75011, *status zatrudnienia 01 i 03*;
 - poz. 19 na zwiększenie od 1 października 2024 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla trzech pełnozatrudnionych członków korpusu służby cywilnej w LUW na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i pomocą osobom poszkodowanym, dział 750, rozdz. 75011, *status zatrudnienia 03*;
- c) zwiększenie planu na wynagrodzenia o środki otrzymane z rezerwy Wojewody, przeznaczone na wypłaty odpraw emerytalnych pracowników Dyspozytorni Medycznej, którzy rozwiązali stosunek pracy w 2024 r., w związku z przejściem na emeryturę; dział 851, rozdz. 85146, *status zatrudnienia 01*.

(akta kontroli str. 133-136)

W 2024 r. wykonanie wydatków majątkowych w części 85/08 wyniosło 46 038,2 tys. zł, tj. 98,1% planu po zmianach (46 939,2 tys. zł)⁶⁰.

Wykonanie wydatków w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej wyniosło: 010 – 98,3%, 600 – 99,9%, 710 – 95,3%, 750 – 100,0%, 754 – 98,8%,

⁵⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 113, ze zm.

⁶⁰ Uwzględniono paragrafy wydatkowe z czwartą cyfrą 0-2, 8 i 9.

758 – 100,0%, 801 – 100,0%, 851 – 100,0%, 852 – 94,1%, 853 – 99,0%, 855 – 49,9%, 900 – 100%, 921 – 100,0%, 926 – 100,0%.

Wykonanie wydatków majątkowych w rozdziale 85516 - System opieki nad dziećmi do lat 3, w § 6209 wynosiło 341,5 tys. zł, na zaplanowane wydatki 679,0 tys. zł, tj. 50,3%. Niewykonanie zaplanowanych wydatków majątkowych w rozdziale 85516⁶¹ wynikało z decyzji Wojewody z 24 grudnia 2024 r. w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 r. wydatków⁶².

Powyższą decyzją zablokowano planowane wydatki w kwocie ogółem 1 246,6 tys. zł⁶³, z przeznaczeniem dla jst i podmiotów innych niż jst na współfinansowanie realizacji zadań w ramach programu Aktywny Maluch 2022-2029, w części finansowanej z FERS. Blokada nastąpiła w wyniku rezygnacji podmiotów z realizacji zadań w tym zakresie oraz przesunięć terminów realizacji zadań.

(akta kontroli str. 1593-1597)

Plan wydatków majątkowych LUW, jako dysponenta III stopnia, na 2024 r. wynosił 997,0 tys. zł. W 2024 r. wykonanie wydatków majątkowych LUW wyniosło 1 932,9 tys. zł⁶⁴ (tj. 99,7% planu po zmianach – 1 938,4 tys. zł), w tym kwotę 1 545,0 tys. zł stanowiły wydatki w § 6060, a kwotę 387,9 tys. zł stanowiły wydatki w § 6050.

Na finansowanie wszystkich zadań dotyczących wydatków majątkowych Urzędu, jako dysponenta III stopnia⁶⁵, wydatkowano 100% w rozdziale 60031⁶⁶, 100% w rozdziale 71012⁶⁷, 100% w rozdziale 75011⁶⁸, 98,3% w rozdziale 85321⁶⁹. W 2024 r. nie wystąpiła sytuacja, aby na wydatki majątkowe LUW (na wydatki inwestycyjne oraz na wydatki na zakupy inwestycyjne) wydatkowano poniżej 80% kwot ujętych w planie wydatków po zmianach.

Analizę wydatków majątkowych u dysponenta III stopnia przeprowadzono w zakresie wydatków dokonywanych bezpośrednio przez LUW.

W planie wydatków majątkowych LUW⁷⁰ ujęto trzy zadania⁷¹ o łącznej wartości 997,0 tys. zł.

⁶¹ § 6209 oraz § 6259.

⁶² Decyzja nr 85/08.4143.12.41.2024.BD.FERS.

⁶³ W tym w § 2009 – 708,0 tys. zł, § 2059 – 195,1 tys. zł, § 6209 – 337,5 tys. zł, § 6259 – 6,0 tys. zł.

⁶⁴ Źródłem finansowania ww. zadań były środki z budżetu państwa, rezerwy wojewody, przesunięcia środków z innych zadań.

⁶⁵ Po uwzględnieniu zmian wprowadzonych w trakcie roku 2024 - zwiększeń i zmniejszeń planu.

⁶⁶ Przejścia graniczne; plan i wykonanie wydatków 890,0 tys. zł.

⁶⁷ Zadania z zakresu geodezji i kartografii; plan i wykonanie wydatków 12,7 tys. zł.

⁶⁸ Urzędy wojewódzkie; plan i wykonanie wydatków 716,6 tys. zł.

⁶⁹ Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności; plan wydatków 319,0 tys. zł, wykonanie wydatków 313,5 tys. zł. Nie wykorzystano środków w kwocie 5,4 tys. zł (na zakup i zainstalowanie klimatyzatorów wydatkowano kwotę o 5,3 tys. zł niższą niż planowano – wykonawca zaproponował i zastosował rabat za wykonane prace, na zakup samochodu wydatkowano kwotę o 0,1 tys. zł niższą niż planowano).

⁷⁰ Plan pierwotny.

⁷¹ 1) Zakup i dostawa mobilnego robota pirotechnicznego z przeznaczeniem dla Straży Granicznej w Lotniczym Przejściu Granicznym Zielona Góra – Babimost (850,0 tys. zł), 2) Przebudowa hydroforni w budynku Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. przy ul. Jagiellończyka 8 (47,0 tys. zł), 3) Zakup środków transportu (100,0 tys. zł).

W trakcie roku 2024 wprowadzono do planu pięć nowych zadań⁷² o wartości 524,7 tys. zł. Zmiany planu wydatków majątkowych były celowe i niezbędne do realizacji zadań jednostki.

Kwota wydatków majątkowych według planu po zmianach wynosiła 1 938,7 tys. zł. Zwiększenie wydatków majątkowych o 417 tys. zł wynikało z następujących przyczyn:

- po przeprowadzonym przetargu zwiększono wydatki z rezerwy Wojewody o kwotę 40 tys. zł na zakup mobilnego robota pirotechnicznego;
- zwiększono wydatki z rezerwy Wojewody o kwotę 341 tys. zł na przebudowę hydroforni w budynku LUW oraz o kwotę 36 tys. na zakup samochodu.

Ogółem zaplanowano do realizacji w 2024 r. osiem zadań.

Nie wystąpiły sytuacje, aby w 2024 r. nie zrealizowano wydatków na zaplanowane do realizacji zadania.

W trakcie roku 2024 nie dokonywano zmian w ramach wydatków majątkowych poprzez rezygnację z realizacji zadań ujętych w planie rzeczowo-finansowym jednostki.

W wyniku realizacji wydatków majątkowych osiągnięto m.in. następujące efekty rzeczowe:

- zakup i dostawa fabrycznie nowego, mobilnego robota pirotechnicznego PIAP GRYF, do rozpoznania terenu i miejsc trudnodostępnych, w tym na pokładach statków powietrznych. Zakupiony sprzęt został przeznaczony na potrzeby placówki Straży Granicznej w Porcie Lotniczym Zielona Góra – Babimost. Po zakupie sprzętu przekazano robota do tej jednostki;
- zakup laptopa z oprogramowaniem dla Wojewódzkiej Inspekcji Geodezyjnej i Kartograficznej w Gorzowie Wlkp. W rezultacie tego zakupu nastąpiła poprawa jakości i szybkości realizacji ustawowych zadań ww. inspekcji, wynikających z dyspozycji art. 7b ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne⁷³ oraz merytorycznej kontroli zadań prowadzonych przez starostów związanych z państwowym zasobem geodezyjnym i kartograficznym, ewidencją gruntów i budynków, mapą zasadniczą i osnowami geodezyjnymi, a także nadzoru nad prowadzeniem wojewódzkiego i powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych;
- przebudowa hydroforni w budynku LUW w Gorzowie Wlkp. zapewniła bezawaryjną dostawę wody do pomieszczeń w budynku Urzędu;
- zakup samochodu osobowego przyczynił się do poprawy stanu technicznego i sprawności taboru transportowego LUW;
- zakup trzech serwerów fizycznych na potrzeby LUW zapewnił stały i bezpieczny dostęp do zasobów informatycznych;
- zakupy: samochodu, klimatyzatorów wraz z montażem, urządzenia wielofunkcyjnego CANON DX 6860i, czytnika, licencji wraz ze wsparciem oraz ich instalacja w ww. urządzeniu były niezbędne do

⁷² 1) Zakup trzech sztuk serwerów fizycznych na potrzeby LUW, 2) Zakup laptopa dla Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego, 3) Zakup urządzenia wielofunkcyjnego Canon wraz z licencją i czytnikiem na potrzeby WZON, 4) Zakup samochodu na potrzeby WZON, 5) Zakup klimatyzatorów na potrzeby WZON.

⁷³ Dz. U. z 2024 poz. 1151, ze zm.

realizacji bieżących zadań WZON, nałożonych na ww. zespół m.in. ww. ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym.

(akta kontroli str. 1432-1451)

Na koniec 2024 r. zobowiązania ogółem dysponenta części 85/08 wyniosły 21 042,9 tys. zł i były wyższe w porównaniu z 2023 r. o 3 556,0 tys. zł (20,3%), kiedy wynosiły 17 486,9 tys. zł.

Najwyższe kwoty zobowiązań dotyczyły następujących pozycji:

- dodatkowe wynagrodzenie roczne i dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy oraz funkcjonariuszy (§ 404 i § 407) w łącznej kwocie 16 034,0 tys. zł, co stanowiło 76,2% kwoty zobowiązań ogółem,
- składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy od dodatkowego wynagrodzenia rocznego i od pozostałych wynagrodzeń (§ 411 i § 412) w łącznej kwocie 3 192,2 tys. zł, co stanowiło 15,2% kwoty zobowiązań ogółem,
- zakup energii (§ 426), tj. opłaty za dostawę energii elektrycznej, ciepłej i innej, gazu oraz wody, w łącznej kwocie 688,6 tys. zł, co stanowiło 3,3% w stosunku do zobowiązań ogółem.

Ponadto zobowiązania wykazane w sprawozdaniu Rb-28 za 2024 r. dotyczyły przede wszystkim:

- rozdziału 01022 § 4300 - kwota 221,2 tys. zł - odstrzał planowany i sanitarny dzików wykonywany przez koła łowieckie, usługi wykonywane przez lekarzy weterynarii prowadzących działalność gospodarczą w zakresie monitoringu afrykańskiego pomoru świń,
- rozdziału 85132 § 4300 - kwota 103,1 tys. zł - opłaty za usługi pocztowe, wywóz odpadów medycznych, wywóz odpadów komunalnych, dostawa wody, odbiór ścieków, dzierżawa butli z gazem technicznym, usługi sprzątania, dozór mienia, serwis systemów teleinformatycznych.

(akta kontroli str. 236)

Wartość zobowiązań Urzędu, jako dysponenta III stopnia, na koniec 2024 r. wyniosła 5 648,4 tys. zł. Najwyższe zobowiązania wystąpiły w rozdziale 75011 i wyniosły 4 285,8 tys. zł. Głównymi źródłami zobowiązań w tym rozdziale było: dodatkowe wynagrodzenie roczne (§ 4040 - 3 054,4 tys. zł), składki na ubezpieczenia społeczne (§ 4110 - 519,6 tys. zł) oraz zakup energii (§ 4260 - 329,5 tys. zł).

Wykazane w sprawozdaniu Rb-28 wartości wynikały z danych ewidencji księgowej. Nie stwierdzono przypadków niewykazywania zobowiązań wymagalnych w ciągu roku i jednoczesnego wykazania na koniec roku wydatków lub zobowiązań z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

(akta kontroli str. 239-243)

Na koniec 2024 r. u dysponenta części 85/08 - województwo lubuskie oraz LUW, jako dysponenta III stopnia, nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 237-238)

W trakcie roku budżetowego LUW poniósł wydatki na odsetki od płatności w łącznej kwocie: 3 864,3 tys. zł. Odsetki zostały zaewidencjonowane w odpowiednich paragrafach klasyfikacji budżetowej, naliczone zgodnie z zasądzonymi wyrokami oraz wnioskiem pokontrolnym z kontroli

wykonania budżetu państwa za 2023 r., za wyjątkiem jednego wyroku⁷⁴, na mocy którego zasądzone powodowi odsetki zostały zaniżone o łączną kwotę 15,8 tys. zł, co szerzej zostało opisane w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 246-260)

W 2024 r. nie wystąpiły wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

(akta kontroli str. 244-245)

Badania szczegółowe u dysponenta części 85/08 oraz dysponenta III stopnia.

W 2024 r. rozdysponowano rezerwy celowe budżetu państwa dla części 85/08 województwo lubuskie w kwocie 456 637,3 tys. zł.

Kontrolą objęto sześć decyzji budżetowych⁷⁵ (w tym jedną dotyczącą poz. 10 rezerw – środki na finansowanie bonu energetycznego) rozdysponujących rezerwy celowe budżetu państwa dla części 85/08. Kwota zwiększeń wynikająca z sześciu ww. decyzji wynosiła ogółem 85 256,9 tys. zł, tj. 18,6% ogólnej kwoty zwiększeń.

Ustalono, że decyzjami Ministra Finansów:

- z 11 października 2024 r.⁷⁶ (poz. rezerwy nr 10) na 28 123,3 tys. zł zwiększono środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów. Nie wykorzystano 5 311 tys. zł z uwagi na mniejszą liczbę beneficjentów bonu energetycznego, niż zakładano pierwotnie⁷⁷;
- z 8 października 2024 r.⁷⁸ (poz. rezerwy nr 77) na 4 000,0 tys. zł zwiększono środki na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków⁷⁹. Nie wykorzystano 3 769 tys. zł z uwagi na mniejszą liczbę wniosków o zasiłki w kwocie 8,0 tys. zł, niż gminy początkowo szacowały⁸⁰;
- z 11 grudnia 2024 r.⁸¹ (poz. rezerwy nr 78) na 1 157,0 tys. zł zwiększono środki na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym

⁷⁴ Sygn. akt IC 1046/21.

⁷⁵ Kontrolą objęto wykorzystanie środków rozdysponowanych następującymi decyzjami:
1. MF/FG4.4143.3.138.2024.MF.3691 z 11.10.2024 r. (poz. rezerwy nr 10) na 28 123,3 tys. zł;
2. MF/FS4.4143.3.520.2024.MF.4121 z 08.10.2024 r. (poz. rezerwy nr 77) na 4 000,0 tys. zł;
3. MF/FS7.4143.3.307.2024.MF.5464 z 11.12.2024 r. (poz. rezerwy nr 78) na 1 120,2 tys. zł;
4. MF/FS7.4143.3.255.2024.MF.5020 z 14.11.2024 r. (poz. rezerwy nr 78) na 4 992,1 tys. zł;
5. MF/FS7.4143.3.140.2024.MF.3202 z 24.09.2024 r. (poz. rezerwy nr 4) na 108,0 tys. zł;
6. MF/FS4.4143.3.361.2024.MF.3445 z 27.09.2024 r. (poz. rezerwy 34) na 46 913,2 tys. zł.

⁷⁶ MF/FG4.4143.3.138.2024.MF.3691.

⁷⁷ W związku z niewykorzystaniem środków złożono wniosek o korektę decyzji budżetowej z powodu upłynięcia terminu na dokonanie zmian w budżecie. Dnia 16 grudnia 2024 r. dokonano blokady wydatków w kwocie 5 311 tys. zł.

⁷⁸ MF/FS4.4143.3.520.2024.MF.4121.

⁷⁹ Wystąpiono o zwiększenie planu wydatków środkami z rezerwy celowej w związku z wystąpieniem na terenie województwa lubuskiego stanu klęski żywiołowej (powódź), otrzymywaniem informacji z gmin dotyczących znacznej liczby osób poszkodowanych, brakiem środków w budżecie wojewody, które mogłyby zostać przeznaczone na ten cel.

⁸⁰ W związku z niewykorzystaniem środków nie zwrócono się z wnioskiem o korektę decyzji budżetowej, gdyż poszkodowani mogli składać wnioski o przyznanie wsparcia do 15 marca 2025 r., poza tym niemożliwe było określenie, ile osób złoży wnioski w 2024 r. W dniach 11 i 27 grudnia 2024 r. dokonano blokady wydatków w łącznej kwocie 3 753 tys. zł.

⁸¹ MF/FS7.4143.3.307.2024.MF.5464

- i usuwanie ich skutków⁸². Środki finansowe przyznane ww. decyzją zostały wykorzystane w całości;
- z 14 listopada 2024 r.⁸³ (poz. rezerwy nr 78) na 4 992,1 tys. zł zwiększono środki na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków. Nie wykorzystano 3,0 tys. zł z uwagi na oszczędności powstałe w wyniku korzystniejszych ofert zakupu⁸⁴;
 - z 24 września 2024 r.⁸⁵ (poz. rezerwy nr 4) na 108,0 tys. zł zwiększono środki na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych⁸⁶. Środki finansowe przyznane ww. decyzją zostały wykorzystane w całości;
 - z 27 września 2024 r.⁸⁷ (poz. rezerwy nr 34) na 46 913,2 tys. zł zwiększono środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz na realizację zadań z zakresu ustawy o świadczeniu wspierającym⁸⁸. Nie wykorzystano kwoty 881,0 tys. zł z uwagi na mniejszą liczbę wydanych decyzji przyznających świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, m.in. z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego przez wnioskodawców, brak orzeczeń uprawniających do świadczeń pielęgnacyjnych i do zasiłków pielęgnacyjnych⁸⁹.

Kontrolą objęto pięć decyzji budżetowych⁹⁰ rozdysponowujących rezerwy celowe budżetu państwa dla LUW. Kwota zwiększeń wynikająca z pięciu ww.

⁸² Potrzeba uruchomienia rezerwy powstała w związku z wypracowaniem ponadnormatywnego czasu służby funkcjonariuszy PSP, którzy pełnili służbę w okresie od dnia 13 września 2024 r. do dnia 31 października 2024 r., realizując zadania związane ze stanem klęski żywiołowej w gminach położonych na terenie obszaru określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 232 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej w związku z powodzią we wrześniu 2024 r.

⁸³ MF/FS7.4143.3.255.2024.MF.5020.

⁸⁴ W związku z niewykorzystaniem środków nie zwrócono się z wnioskiem o korektę decyzji budżetowej, gdyż rozliczenia udzielonych dotacji spływały do LUW w miesiącach grudzień 2024 r. – styczeń 2025 r. Nie było możliwości dokonywania zmian w planie jednostki na 2024 r.

⁸⁵ MF/FS7.4143.3.140.2024.MF.3202.

⁸⁶ Potrzeba uruchomienia rezerwy powstała w związku z pożarami wielkopowierzchniowych składowisk odpadów i wielkogabarytowych obiektów produkcyjnych i handlowych mającymi charakter klęsk żywiołowych.

⁸⁷ MF/FS4.4143.3.361.2024.MF.3445.

⁸⁸ Wystąpiono o zwiększenie planu wydatków środkami z rezerwy celowej w związku ze wzrostem kwoty świadczenia pielęgnacyjnego, pozytywnym rozpatrzeniem w postępowaniu odwoławczym spraw dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych (konieczność wyrównania świadczeń za kilka bądź nawet za kilkanaście miesięcy), podwyższeniem kwoty świadczenia alimentacyjnego.

⁸⁹ W związku z niewykorzystaniem środków nie zwrócono się z wnioskiem o korektę decyzji budżetowej, gdyż środki zostały w 100% przekazane do jst, kwota niewykorzystana została zwrócona przez gminy po zakończeniu realizacji zadania.

⁹⁰ Kontrolą objęto wykorzystanie środków rozdysponowanych następującymi decyzjami:

1. MF/FG3.4143.3.68.2024.MF.2074 (poz. rezerwy nr 16) na 8.804.468,34 zł;
2. MF/FS1.4143.3.102.2024.MF.4164 (poz. rezerwy nr 74) na 200.000 zł;
3. MF/IP11.4143.3.104.2024.MF.FAMI 2021-2027.1727 (poz. rezerwy nr 8) na 786.693,76zł;

decyzji wynosiła ogółem 9 927,5 tys. zł, tj. 97,2% ogólnej kwoty zwiększeń (wynoszącej 10 206,9 tys. zł) wynikającej z rozdysponowania rezerw celowych budżetu państwa.

Ustalono, że decyzjami Ministra Finansów:

- z 11 lipca 2024 r.⁹¹ (poz. rezerwy nr 16) na 8 804,4 tys. zł zwiększono środki na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa⁹². Środki finansowe przyznane ww. decyzją zostały wykorzystane w całości;
- z 15 października 2024 r.⁹³ (poz. rezerwy nr 74) na 200,0 tys. zł zwiększono środki na zadania w obszarze zdrowia⁹⁴. Nie wykorzystano 11,0 tys. zł, gdyż kilka podmiotów szkolących przekazało do Wojewody Lubuskiego dokumenty rozliczeniowe za IV kwartał 2024 r. w 2025 r.;
- z 26 czerwca 2024 r.⁹⁵ (poz. rezerwy nr 8) na 786,7 tys. zł zwiększono środki na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej⁹⁶. Nie wykorzystano 154,0 tys. zł. Główną przyczyną niewykorzystania środków było zatrudnienie pracowników po 1 lipca 2024 r. oraz absencja chorobowa pracowników;
- z 4 października 2024 r.⁹⁷ (poz. rezerwy nr 19) na 98,3 tys. zł zwiększono środki rezerwy płacowej na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym na skutki przechodzące). Nie wykorzystano 29,0 tys. zł z uwagi na brak doświadczenia merytorycznego w obszarze zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i pomocą osobom poszkodowanym, nowozatrudnionym pracownikom oznaczono wynagrodzenie zasadnicze na poziomie innych pracowników rozpoczynających pracę w jednostce bez szczególnych wymagań. Poza tym dwóch z nowozatrudnionych pracowników nie miało wypracowanego stażu pracy;
- z 31 października 2024 r.⁹⁸ (poz. rezerwy nr 8) na 38,0 tys. zł zwiększono środki na realizację projektów współfinansowanych

4. MF/FS3.41.43.3.198.2024.MF.3821 (poz. rezerwy nr 19) na 98.363 zł;

5. MF/IP9.4143.3.209.2024.MF.INNE.47.51 (poz. rezerwy nr 8) na 38.000 zł.

⁹¹ MF/FG3.4143.3.68.2024.MF.2074.

⁹² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie Wydział I Cywilny z 26.06.2024 r. sygn. akt I ACa 241/122.

⁹³ MF/FS1.4143.3.102.2024.MF.4164.

⁹⁴ Z uwagi na rozliczenie I i II kwartału 2024 r., pozostała kwota otrzymana w ramach budżetu na rok 2024 nie byłaby wystarczająca na zabezpieczenie finansowania dodatku do wynagrodzenia dla kierowników specjalizacji w III i IV kwartale 2024 r. Jednostki szkolące rozszerzają swoją działalność szkoleniową, powstają nowe jednostki akredytacyjne, niewiadomą była również liczba dodatkowych lekarzy zainteresowanych rozpoczęciem szkolenia specjalizacyjnego z naboru jesienno 2024 r., co w konsekwencji wymagało zabezpieczenia środków finansowych na to zadanie. Ponadto, pomimo instruktaży udzielonych jednostkom szkolącym, wiele z nich nadal popełnia błędy w naliczaniu dodatku do wynagrodzenia dla kierowników specjalizacji, co wymaga korekt, które wpływają na ostateczne rozliczenie finansowe między wojewodą i podmiotami szkolącymi.

⁹⁵ MF/IP11.4143.3.104.2024.MF.FAMI 2021-2027.1727.

⁹⁶ Okolicznością, która wskazywała na potrzebę wystąpienia przez wojewodę z wnioskiem o zwiększenie planu środkami z rezerw celowych było podpisanie porozumienia finansowego nr FAMI.02.01-IZ.00-0006/24 z dnia 6 maja 2024 r.

⁹⁷ MF/FS3.41.43.3.198.2024.MF.3821.

⁹⁸ MF/IP9.4143.3.209.2024.MF.INNE.47.51.

z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej⁹⁹. Nie wykorzystano 0,1 tys. zł z uwagi na oszczędności z tytułu realizacji zamówień publicznych. W związku z niewykorzystaniem środków z powyższych decyzji nie zwrócono się z wnioskiem o ich korektę, gdyż nie było możliwości dokonania zmian w planie na 2024 r.

W odniesieniu do wszystkich ww. rezerw stwierdzono m.in., że:

- każdorazowo po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki;
- wydatki, na które pozyskano środki z rezerw celowych nie były znane na etapie konstruowania budżetu na 2024 r.;
- wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe;
- środki z rezerw zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 1492-1500, 1537, 1547-1577, 1611-16354)

Badanie u dysponenta części 85/08 dotyczące rezerwy ogólnej opisano w części wystąpienia pokontrolnego *pt. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich*).

W LUW (u dysponenta III stopnia) w 2024 r. nie wystąpiły środki z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str. 1453-1486, 1638)

W zakresie budżetu środków europejskich w części 85/08 nie wystąpiły sytuacje, aby wydawane były w 2024 r. decyzje wprowadzające zmiany w planie (wszystkie wydatki budżetu środków europejskich w części 85/08 wyszczególniono wyłącznie w ustawie budżetowej).

(akta kontroli str. 1498-1500, 1541-1546)

Analiza dwóch decyzji Wojewody wydanych w dniu 16 grudnia 2024 r., o blokowaniu planowanych wydatków w łącznej kwocie 13 811,4 tys. zł (35,6% wydatków zablokowanych w części 85/08) wykazała, że:

- obie decyzje wydano bez zbędnej zwłoki oraz niezwłocznie wprowadzono do systemu TREZOR,
- podstawą wydania ww. decyzji był art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp,
- pierwsza blokada w kwocie 8 500,0 tys. zł w rozdziale 01022 – *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (...)* – środki zablokowano z powodu niewystąpienia nieprzewidzianych epizootcji – ognisk ASF, grypy ptaków i ND – rzekomego pomoru drobiu w II półroczu 2024 r. na terenie woj. lubuskiego w 2024 roku,
- druga blokada w kwocie 5 311,4 tys. zł w rozdziale 85215 – *Dodatki mieszkaniowe* - środki zablokowano, gdyż gminy złożyły wnioski o wypłatę dotacji na sfinansowanie bonu energetycznego oraz

⁹⁹ Okoliczności wskazujące na potrzebę wystąpienia przez wojewodę z wnioskiem o zwiększenie planu środkami z rezerw celowych - Podpisanie umowy szczegółowej o udzielenie dotacji (20.02.2024 r.) na okres od 01.01-31.12.2024 r. w ramach umowy partnerskiej zawartej pomiędzy Wojewodą Lubuskim a Unią Europejską, nr umowy ED-PL/UR/2021-25/1 obowiązującej od 01.05.2021 r. do 31.12.2025 r. Zgodnie z procedurą rezerwy uruchamia się na okres najbliższych 3 miesięcy.

kosztów obsługi tego zadania na niższą kwotę, niż było to pierwotnie zaplanowane.

(akta kontroli str. 204-235)

U dysponenta części analizą objęto dotacje dobrane w sposób celowy w kwocie planowanej 140 067,9 tys. zł, a wydatkowanej w kwocie 126 891,0 tys. zł (10,2% planu po zmianach i 9,6% wykonanych wydatków na dotacje ogółem), przeznaczone na:

- zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej – Rozdział 01095 § 2010 (przyznano 50 445,0 tys. zł, a wykorzystano 50 271,3 tys. zł);
- składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹⁰⁰ oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2024 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów¹⁰¹ – Rozdział 85513 § 2010 (przyznano 16 648,2 tys. zł, a wykorzystano 16 360,0 tys. zł);
- bon energetyczny dla gospodarstw domowych – Rozdział 85215 § 2010 (przyznano 28 123,3 tys. zł, a wykorzystano 22 811,9 tys. zł);
- realizację rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027” – Rozdział 85219 § 2030 (przyznano 8 965,4 tys. zł, a wykorzystano 8 260,5 tys. zł);
- dofinansowanie utrzymania ośrodka pomocy społecznej – art. 17 ust. 1 pkt 18 ustawy o pomocy społecznej (dodatki dla pracowników socjalnych wynikające z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej) – Rozdział 85219 § 2030 (przyznano 966,3 tys. zł, a wykorzystano 966,0 tys. zł);
- realizację zadania „Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym wsi Konin-Szyba, Popęszyce – Rozdział 01005 § 6258 i § 6259 (przyznano i wykorzystano 7 450,5 tys. zł¹⁰²);
- zwrot dla gmin części wydatków poniesionych w ramach funduszu sołeckiego w 2023 r. – Rozdział 75814 § 2030 i § 6330 (przyznano i wykorzystano 8 507,5 tys. zł¹⁰³);
- realizacja zadania „Budowa rowerowego placu zabaw – pumptrack w Nowogrodzie Bobrzańskim” – rozdział 92695 § 6330 (przyznano i wykorzystano 445,2 tys. zł).

Szczegółowa analiza wykazała m.in., że skontrolowane dotacje naliczono z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez jednostki, w oparciu o składane przez nie zapotrzebowania, które przed przekazaniem podlegały weryfikacji. Dysponent kontrolował stopień realizacji celu oraz efekty rzeczowe udzielonych dotacji m.in. na podstawie składanych sprawozdań oraz dokumentacji załączonej do sprawozdań, comiesięcznych monitoringów, które zawierały zrealizowane oraz planowane wydatki, a także za pomocą danych przekazywanych przez jst za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej.

¹⁰⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 323, ze zm.

¹⁰¹ Dz. U. poz. 246, ze zm.

¹⁰² W tym § 6258 – 4 740,8 tys. zł, § 6259 – 2 709,7 tys. zł

¹⁰³ W tym § 2030 – 5 841,3 tys. zł, § 6330 – 2 666,2 tys. zł.

Zatwierdzanie rozliczeń dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym przeprowadzane było w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp, z uwzględnieniem art. 15 z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹⁰⁴, a w przypadku dotacji na bon energetyczny w terminie wynikającym z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego¹⁰⁵. Niewykorzystane część przyznanych dotacji zostały zwrócone w terminie wynikającym z art. 168 ust. 1 ufp.

Cele założone przy udzielaniu dotacji na realizację zadań zostały zrealizowane, a dysponent nie stwierdził wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem.

W przypadku dotacji na wypłatę bonu energetycznego ustalono, że dotacja została przyznana na podstawie zapotrzebowań składanych przez gminy. Urząd złożył wniosek o wydanie decyzji budżetowej¹⁰⁶ w dniu 26 września 2024 r., tj. w dniu następnym po pozytywnym zaopiniowaniu przez Komisję Finansów Publicznych zmiany przeznaczenia środków z rezerwy celowej poz. 10. Wniosek złożony przez LUW był współakceptowany przez Ministra Klimatu i Środowiska w dniu 27 września 2024 r. Decyzją¹⁰⁷ Ministra Finansów z dnia 11 października 2024 r. przyznano LUW środki na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji. Środki na realizację zadania w kwocie 28 123,3 tys. zł Urząd otrzymał w dniu 23 października 2024 r. i kwotę 22 811,5 tys. zł tego samego dnia przekazał gminom na podstawie złożonych zapotrzebowań. Ze względu na mniejszą liczbę wniosków w porównaniu z pierwotnymi planami nierozdysponowana kwota 5 311,8 tys. zł została w dniu 16 grudnia 2024 r. zablokowana i zwrócona do Ministerstwa Finansów. Różnica pomiędzy kwotą przyznaną na wypłatę bonu dla gmin a wypłatą wynikała z mniejszej liczby beneficjentów bonu energetycznego niż zakładano pierwotnie. Sprawozdania z wykorzystania dotacji składane przez gminy podpisane zostały przez osoby uprawnione.

(akta kontroli str. 745-761,1007-1102, 2685-2709)

Do badania wydatków bieżących LUW wylosowano¹⁰⁸ próbę 31 dowodów/zapisów księgowych na kwotę 10 149,0 tys. zł, spośród 1.567 dowodów o wartości 23 703,6 tys. zł, ujętych na koncie 130 – rachunek bieżący jednostki (strona MA) z datą księgowania do 31 grudnia 2024 r.¹⁰⁹ W wyniku kontroli ww. wydatków bieżących LUW na kwotę 10 149,0 tys. zł oraz wydatków majątkowych na kwotę 1 810,6 tys. zł, tj. wydatków na łączną kwotę 11 959,6 tys. zł (50,4% przedmiotowej kwoty wydatków LUW po

¹⁰⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 340, ze zm.

¹⁰⁵ Dz. U. poz. 859, ze zm.

¹⁰⁶ Wniosek Nr 85/08.4143.1.264.2024.WMF.

¹⁰⁷ Decyzja Nr MF/FG4.4143.3.138.2024.MF.3691.

¹⁰⁸ Losowania dokonano przy pomocy programu Pomocnik Kontrolera metodą monetarną (Monetary Unit Sampling). Jest to metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

¹⁰⁹ Włącznie, po wyłączeniu kwot zaewidencjonowanych w paragrafach: 401-408, 411-414, 418, 420, 444, 471, 474-475, 478-480, 483, 485, przebiegowań, sprostowań i wydatków o wartości poniżej 1,0 tys. zł.

dokonaniu ww. wyłączeń) ustalono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi (art. 44 ust. 3 ufp) oraz obowiązującymi przepisami, poza niżej opisanymi przypadkami nieprawidłowości w zakresie wydatków majątkowych. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłaceniem odsetek lub kar.

(akta kontroli str. 1645-1892, 1905-2064)

Kontrolą objęto następujące wydatki majątkowe LUW na kwotę ogółem 1 810,6 tys. zł:

- zakup samochodu na potrzeby LUW (136,1 tys. zł¹¹⁰);
- zakup samochodu na potrzeby WZON (203,9 tys. zł¹¹¹);
- zakup trzech sztuk serwerów fizycznych na potrzeby LUW (192,5 tys. zł);
- zakup i dostawa mobilnego robota pirotechnicznego z przeznaczeniem dla Straży Granicznej w Lotniczym Przejściu Granicznym Zielona Góra – Babimost (890,0 tys. zł);
- przebudowa hydroforni w budynku LUW w Gorzowie Wlkp. przy ul. Jagiellończyka 8 - II etap (387,9 tys. zł¹¹²).

W wyniku kontroli ww. wydatków LUW ustalono, że dokonywano ich zgodnie z planem finansowym na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi (art. 44 ust. 3 ufp) oraz obowiązującymi przepisami. Stwierdzono natomiast, że niezgodnie z umowami zrealizowano zakup i dostawę mobilnego robota pirotechnicznego oraz przebudowę hydroforni, co szerzej zostało opisane w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1645-1892)

W 2024 r. LUW, jako dysponent III stopnia, nie ponosił pozapłatowych wydatków budżetu środków europejskich - za wyjątkiem jednego wydatku w kwocie 1,5 tys. zł dotyczącego przeprowadzenia w dniu 18 listopada 2024 r. szkolenia on-line pn.: *Ekonomia społeczna od podstaw – aktualny stan prawny*.

W związku z tym, że w wylosowanej do badania próbie nie wystąpiły operacje potwierdzone dokumentami wybranymi do badania współfinansowania krajowego (paragrafy z czwartą cyfrą 9), badanie wydatków budżetu środków europejskich przeprowadzono poprzez dobranie do badania jednej ww. operacji na kwotę 1,5 tys. zł z konta 227 *Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich*, która nie była badana przez właściwe instytucje zewnętrzne.

Wydatek na przedmiotowe szkolenie¹¹³ został poniesiony ze środków ujętych w ustawie budżetowej na 2024 r. na realizację projektu: *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej (Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 -*

¹¹⁰ Wraz z opłatami za rejestrację pojazdu.

¹¹¹ Wraz z opłatami za rejestrację pojazdu.

¹¹² Wraz z kwotą 7,2 tys. zł wypłaconą za pełnienie funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego nad realizacją prac budowlanych dotyczących przedmiotowego zadania.

¹¹³ Wydatek w rozdziale 75011 w kwocie 1,5 tys. zł, w tym: - w § 4557 na 1,2 tys. zł; - w § 4559 na 0,3 tys. zł.

FERS)¹¹⁴. Przeszkolono trzech specjalistów do spraw ekonomii społecznej Wydziału Polityki Społecznej LUW, Oddziału Rynku Pracy. Wydatek został prawidłowo zrealizowany i udokumentowany.

(akta kontroli str. 1582-1591)

W 2024 r. zawarto umowy zlecenia¹¹⁵ ze 114 osobami (w tym z ośmioma własnymi pracownikami LUW). W 2023 r. zawarto takie umowy ze 105 osobami w tym z siedmioma własnymi pracownikami.

W 2024 r. zawarto również umowy o dzieło finansowane w ramach § 417 (wynagrodzenia bezosobowe) z czterema osobami (w 2023 r. zawarto takie umowy z trzema osobami).

Wydatki poniesione przez Urząd na wynagrodzenia bezosobowe (§ 417) w 2024 r. wyniosły 976,6 tys. zł i były o 189,6 tys. zł wyższe niż poniesione na ten cel w 2023 r. (787,0 tys. zł).

Badaniem objęto wszystkie umowy zlecenia zawarte z własnymi pracownikami LUW w 2024 r. Dotyczyły one: Programu wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025 – edycja 2024 (cztery umowy), Projektu EUROPE DIRECT Zielona Góra 2021-2025 (trzy umowy) oraz wykonywania zadań Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego (jedna umowa). Ponadto badaniem objęto dwie umowy zlecenia zawarte z osobami wykonującymi zadania podstawowe¹¹⁶ i dwie - zawarte z osobami wykonującymi zadania pomocnicze¹¹⁷, i tak:

a) w zakresie zadań podstawowych zbadano:

- umowę zawartą w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, której przedmiotem było wykonywanie zadań polegających na wsparciu przy rejestracji danych i obsłudze w sprawach uchodźców i obywateli Ukrainy pozostających w Polsce.;
- umowę zawartą w Wydziale Polityki Społecznej, której przedmiotem było wykonywanie zadań związanych z obsługą techniczną systemu dziedzinowego w zakresie koordynacji świadczeń rodzinnych i wychowawczych;

b) w zakresie zadań pomocniczych zbadano:

- umowę na obsługę informatyczną Delegatury LUW w Zielonej Górze (umowa z dnia 8 stycznia 2024 r.);
- umowę na administrowanie Zakładowym Ośrodkiem Wypoczynkowym w Pobierowie (umowa z dnia 3 czerwca 2024 r.).

Nie stwierdzono, aby badane umowy zostały zawarte nieprawidłowo.

(akta kontroli str. 145-203)

Zadania z zakresu promocji i reklamy w LUW planowało oraz realizowało Biuro Wojewody, które wg struktury organizacyjnej LUW podlega bezpośrednio Wojewodzie¹¹⁸. W Regulaminie organizacyjnym Urzędu w § 53 ust. 1 pkt 13 wskazano zadanie Biura związane z promocją, tj. „prowadzenie działalności prasowo-informacyjnej dotyczącej działalności Wojewody i podległego Wojewodzie Urzędu”, natomiast w pkt 4 - „organizację

¹¹⁴ Nr umowy FERS.04.13.-IP.06-0004/23.

¹¹⁵ Umowy trwające trzy miesiące lub dłużej, lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres.

¹¹⁶ Zadanie podstawowe – wykonywane w komórkach merytorycznych.

¹¹⁷ Zadania pomocnicze – wykonywane w komórkach obsługowych (np. kadry, księgowość, administracja, obsługa informatyczna).

¹¹⁸ Zarządzenie Wojewody z dnia 4 października 2024 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.

obchodów świąt państwowych i innych uroczystości z udziałem Wojewody oraz I i II Wicewojewody”. Koordynacją działań informacyjno-prasowych w LUW z ramienia Biura Wojewody kieruje Dyrektor Biura Wojewody.

W 2024 r. wydatki na działalność promocyjno-reklamową LUW wynosiły 111,6 tys. zł, a ich udział w wydatkach ogółem w 2024 r. wyniósł 0,1% (wydatki ogółem – 104 088,3 tys. zł). Natomiast wydatki na działalność promocyjno-reklamową LUW w 2023 r. wyniosły 308,0 tys. zł, a ich udział w wydatkach ogółem to 0,4% (wydatki ogółem – 83 661,3 tys. zł).

W 2024 r. zrealizowano m. in. następujące działania: program „Z okien LUW” oraz „Autorozmowni”, Akcja Krwiodawstwa z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Uroczystości upamiętniające 20 rocznicę bitwy w Karbali, Obchody Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, Konkurs plastyczny „Jestem bezpieczny. Numer alarmowy 112”, Wojewódzkie Obchody Święta Narodowego 3 Maja, „Zjednoczeni Krwią” – akcja oddawania krwi.

LUW nie posiadał dokumentu, na podstawie którego prowadził strategię promocji Urzędu. Posiadał natomiast opracowany dokument o nazwie „Strategia rozwoju Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.”, który nie odnosi się jednak do działań promocyjnych Urzędu lub Wojewody. Co roku Biuro Wojewody opracowywało Plan działań informacyjno-promocyjnych, którego celem było efektywne budowanie wizerunku administracji rządowej w regionie, wzmacnianie więzi z mieszkańcami oraz promocję działań podejmowanych na rzecz województwa. Co do zasady, w Planie uwzględniane były zadania związane z organizacją obchodów świąt państwowych. Zadania te wynikały bowiem z obowiązku zawartego w Regulaminie organizacyjnym Urzędu z dnia 4 października 2024 r. (Rozdział 14 § 53 ust. 1 pkt 4). W planach dot. działań promocyjno-reklamowych na 2024 r., określono przedmioty i narzędzia tych działań, odbiorców oraz zamierzone ich efekty. Inicjatorem realizacji tego typu zadań był Wojewoda, podmioty zainteresowane realizacją wydarzenia, organy centralne, administracji zespolonej i niezespolonej.

W trakcie 2024 r. dokonywano zmian planu działań promocyjno-reklamowych. Zmiana opracowanego planu polegała na uwzględnianiu w nim w trakcie danego roku innych zadań, niemożliwych do przewidzenia na etapie jego opracowania. Po analizie ich zasadności zgodę na ich realizację wydawał Dyrektor Biura Wojewody. W LUW nie prowadzono rejestru realizowanych w 2024 r. zadań promocyjno-reklamowych.

Dyrektor Biura Wojewody wyjaśnił, że *plan został wykonany w 100% i nie widziano potrzeby sporządzania kolejnego dokumentu.*

Koordynacją działań informacyjno-prasowych z ramienia Biura Wojewody zajmował się Dyrektor tego Biura. Biuro Wojewody współpracowało z innymi wydziałami/biurami celem prowadzenia działań informacyjnych lub promocyjnych.

Badanie wydatków na działalność promocyjno-reklamową, poniesionych z budżetu państwa i budżetu środków europejskich przeprowadzono na wybranej próbie trzech wydatków, w łącznej kwocie 92,1 tys. zł, stanowiące 82,5% wydatków poniesionych na promocję i reklamę w 2024 r. Doboru próby dokonano w sposób celowy, kierując się wartością przedsięwzięć promocyjnych, i tak:

- Program "Z okien LUW" oraz „Autorozmowni” – realizowane na podstawie umowy z dnia 12 marca 2024 r.¹¹⁹;
- Wojewódzkie Obchody Święta Narodowego 3 Maja na które poniesiono łączne wydatki w wysokości 10,3 tys. zł¹²⁰;
- Wojewódzkie Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Nowym Miasteczku na które poniesiono łączne wydatki w wysokości 26,5 tys. zł¹²¹.

W 2024 r. LUW realizował dwa wydarzenia finansowane ze środków innych niż budżet państwa¹²²:

- Wojewódzkie Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Nowym Miasteczku w dniu 11 listopada 2024 r. – wydatki w łącznej kwocie 6,2 tys. zł,
- konkurs plastyczny „Jestem bezpieczny. Numer alarmowy 112” – wydatki w kwocie 1,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 5-8, 2067-2186)

Lubuski Urząd Wojewódzki poniósł wydatki na zakup usług eksperckich i doradczych w łącznej kwocie 33,4 tys. zł, co stanowiło 0,03% wydatków ogółem w 2024 r. Wydatki te w poszczególnych paragrafach wyniosły: § 417 - 2,2 tys. zł (udział tych wydatków w wydatkach paragrafu wyniósł 0,1%), § 430 - 8,3 tys. zł (udział tych wydatków w wydatkach paragrafu wyniósł 0,4%), § 439 - 12,9 tys. zł, (udział tych wydatków w wydatkach paragrafu wyniósł 100%).

W Urzędzie nie obowiązywały odrębne procedury regulujące zasady zlecania usług eksperckich i doradczych. Umowy oraz zlecenia usług przeprowadzane były w ramach Regulaminu udzielania zamówień publicznych¹²³ (dalej: *Regulamin zamówień publicznych*).

Szczegółowej analizie poddano wydatki na łączną kwotę 30,3 tys. zł, stanowiących 90,7% poniesionych wydatków: ¹²⁴

¹¹⁹ Przedmiotem umowy była promocja na antenie Telewizji Gorzów, jej mediach społecznościowych oraz stronach internetowych działalności, inicjatyw i wizerunku Urzędu. Umowa została zawarta na okres od marca 2024 r., do grudnia 2024 r., a jej realizacja polegała na produkcji i emisji jednego odcinka miesięcznie programu „Z okien LUW” oraz jednego odcinka na dwa miesiące programu „Autorozmowni”. Łączne wydatki w 2024 r. z tytułu realizacji umowy wyniosły brutto 61,5 tys. zł. Decyzja o realizacji programu została poprzedzona analizą skuteczności dotychczasowych działań informacyjnych oraz potrzebą ich rozszerzenia.

¹²⁰ Obejmowały one m.in. zakup usługi gastronomicznej, koszty zabezpieczenia medycznego, zakupy art. spożywczych, naczyń jednorazowych, kwiatów, papieru ozdobnego.

¹²¹ Obejmowały one m.in. zakup flag papierowych, balonów, nagród, naczyń jednorazowych, zniczy, kwiatów, zakup usługi w prasie regionalnej, wydruku plakatów, gastronomi, zabezpieczenia medycznego oraz nagłośnienia. Ponadto ze środków budżetu europejskiego zakupiono medale okolicznościowe, kotyliony i usługę fotobudki.

¹²² Środki na współorganizację Wojewódzkich Obchodów Święta Niepodległości w Nowym Miasteczku 11.11.2024 r. pochodziły z grantu Komisji Europejskiej na prowadzenie sieci informacyjnej EUROPE DIRECT ZIELONA GÓRA, w ramach zawartej umowy szczegółowej o udzielenie dotacji. Podstawą wydatkowania środków z budżetu europejskiego, na realizację zadania związanego z Konkursem plastycznym "Jestem bezpieczny. Numer alarmowy 112", było natomiast wpisanie tego działania w Rocznym Programie Działania Punktu EUROPE DIRECT ZIELONA GÓRA, zatwierdzonego przez Komisję Europejską. Zadanie to należy do stałych priorytetów UE, mające na celu aby wszystkie punkty EUROPE DIRECT promowały Europejski Numer Alarmowy 112.

¹²³ Wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego nr 18 z 25 czerwca 2021 r., zastąpiony zarządzeniem Dyrektora Generalnego nr 26 z 10 października 2024 r.

¹²⁴ Tj.: umowę o dzieło z dnia 27 lutego 2024 r. na wydanie opinii medycznej na okoliczność ustalenia zdarzenia medycznego, zlecenie z dnia 19 kwietnia 2024 r. na wsparcie

Analiza wykazała, że wszystkie wydatki ujęte były w planie finansowym i wynikały z faktycznych potrzeb mieszczących się w merytorycznym obszarze zadań LUW. Wykonanie usług eksperckich i doradczych powierzono ekspertom wyspecjalizowanym w danej dziedzinie, a decyzje poprzedzone były analizą potrzeb jednostki. Ponadto ze względu na specyfikę zawieranych umów nie było możliwości ich realizacji w ramach posiadanych zasobów kadrowych. Ich wyniki wydanych opinii zostały wykorzystane w działalności Urzędu.

Wybór wykonawców został dokonany prawidłowo, w oparciu o zapisy Regulaminu zamówień publicznych. Umowy zostały zarejestrowane w Centralnym rejestrze umów, za wyjątkiem dwóch umów zawartych z osobami fizycznymi, tj. umowy o dzieło nr 03/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. oraz umowy zlecenia z dnia 26 lipca 2024 r., co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych wyjaśnił, że *umowy z osobami fizycznymi rejestrowane są w Biurze Organizacji i Kadr, ze względu na podleganie innym przepisom, np. dotyczącym zgłaszania zleceńbiorców do ubezpieczeń. W intranecie Urzędu zarejestrowana jest procedura zawierania umów zleceń i o dzieło i pracownicy korzystają z niej w trakcie realizacji zadania. Procedura zawierania umowy/zlecenia nie przewiduje rejestrowania umów z osobami fizycznymi w Centralnym rejestrze umów funkcjonującym w Urzędzie, pomimo, że tryb zawierania umowy/zlecenia usługi przeprowadzany jest w trybie Regulaminu udzielania zamówień publicznych. Aktualnie Urząd jest na etapie prac doprecyzowujących zapisy Regulaminu udzielania zamówień publicznych oraz nad wprowadzeniem osobnej instrukcji zawierania umów z osobami fizycznymi.*

(akta kontroli str. 319-366, 2187-2240)

W przypadku dwóch badanych umów Urząd nie przestrzegał Regulaminu zamówień publicznych w zakresie prawidłowości sporządzenia i procedowania wniosku o zawarcie umowy o dzieło z dnia 27 lutego 2024 r. na wydanie opinii medycznej oraz zlecenie z dnia 19 sierpnia 2024 r. na sporządzenie opinii dot. naruszeń przepisów Prawa zamówień publicznych), co szerzej zostało opisane dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 319-366, 2187-2240)

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹²⁵ (dalej: *upzp*), w okresie objętym kontrolą w LUW pierwotnie zaplanowano przeprowadzenie ośmiu postępowań w sprawie zamówień publicznych (jedno na roboty budowlane, dwa w zakresie dostaw i pięć

techniczne dotyczące wydania opinii (odpowiedź na pismo Prokuratury Generalnej w sprawie postępowania Skarbu Państwa przeciwko wykonawcy), umowę - zlecenie z dnia 26 lipca 2024 r. na wsparcie prawne i poradnictwo prawne (recenzja 10 porad udzielanych w ramach nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego), zlecenie z dnia 19 sierpnia 2024 r. na wsparcie techniczne (sporządzenie opinii dot. naruszeń przepisów Prawa zamówień publicznych), umowę nr 223/2024 z dnia 22 listopada 2024 r. na wsparcie techniczne (wykonanie ekspertyzy gruntu przy budynku LUW).

¹²⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320.

w zakresie usług). Ostatecznie zaplanowano przeprowadzenie 10 postępowań (trzy w zakresie dostaw i siedem w zakresie usług)¹²⁶.

Szczegółowym badaniem objęto następujące zamówienia publiczne skutkujące wydatkami poniesionymi w 2024 r. na łączną kwotę 2 102,6 tys. zł:

- a) trzy zamówienia, do udzielenia którego zastosowano upzp na łączną kwotę 1 695,3 tys. zł:
 - zakup i dostawa trzech szt. serwerów fizycznych na potrzeby LUW (kwota wydatku 192,5 tys. zł);
 - zakup i dostawa robota pirotechnicznego z przeznaczeniem dla Straży Granicznej w Lotniczym Przejściu Granicznym Zielona Góra – Babimost (kwota wydatku 890,0 tys. zł);
 - ochrona osób i mienia w LUW część I – usługi świadczone w Gorzowie Wlkp. i Pobierowie (kwota wydatku 612,8 tys. zł);
- b) pięć zamówień, do udzielenia których nie zastosowano upzp z uwagi na wartość zamówienia lub inne ustawowe przesłanki wyłączenia na łączną kwotę 407,3 tys. zł:
 - promocja na antenie Telewizji Gorzów TELETOP działalności, inicjatyw i wizerunku LUW (kwota wydatku 61,5 tys. zł);
 - dostawa i montaż mebli biurowych na potrzeby LUW (kwota wydatku 96,4 tys. zł);
 - remont pomieszczeń biurowych WZON-część II (kwota wydatku 83,8 tys. zł);
 - remont dwóch łazienek dla WZON (kwota wydatku 72,0 tys. zł);
 - dostawa i montaż klimatyzatorów dla WZON (kwota wydatku 93,6 tys. zł).

W wyniku kontroli wybranych zamówień ustalono, że:

- działania jednostki kontrolowanej były zgodne z wewnętrznymi regulacjami, przepisami: art. 44 i art. 46 ufp, upzp odpowiednio w zakresie planowania, przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia jak i realizacji zamówienia, w tym wentualnych zmian umowy w sprawie zamówienia publicznego oraz obowiązków publikacyjnych i sprawozdawczych, w tym obowiązku określonego w art. 448 upzp;
- prawidłowo stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, a także zasadę przejrzystości i proporcjonalności;
- realizacja zamówień (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna z treścią zawartych umów;
- poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

W obowiązującym zakresie oraz terminowo (28 lutego 2025 r.) LUW przekazał Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych w 2024 r. zamówieniach.

(akta kontroli str. 2243-2295, 2327-2677, 2187-2240)

¹²⁶ Plan postępowań na 2024 r. opublikowany w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 11 kwietnia 2024 r., następnie aktualizowany do ósmej wersji opublikowanej w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 4 grudnia 2024 r.

Przestrzeganie zasad udzielania zamówień publicznych było przedmiotem 11 kontroli wewnętrznych przeprowadzanych w latach 2021-2024: jednej w 2021 r., czterech w 2022 r., trzech w 2023 r. i trzech w 2024 r. W przypadku siedmiu kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. W przypadku czterech nieprawidłowości dotyczyły głównie uchybień w zakresie stosowania przepisów wewnętrznych.

Weryfikacje realizacji zaleceń pokontrolnych następowały w trakcie kolejnej kontroli wewnętrznej przeprowadzanej w danej komórce organizacyjnej.

(akta kontroli str. 2296-2326)

Realizacja przez dysponenta części 85/08 działań nadzorczych i kontrolnych podejmowanych w 2024 r. przez Wojewodę, następowała stosownie do art. 175 ufp. Ustalono, że prowadzono kontrole w 379 jednostkach (w tym: sześć w jednostkach administracji rządowej, 182 w jednostkach administracji samorządowej oraz 191 w jednostkach pozostałych). W 2024 r. zakończono 383 kontrole, w wyniku których wydano: w 163 przypadkach ocenę pozytywną, w 146 przypadkach ocenę pozytywną z uwagami, w 59 przypadkach ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a w 15 przypadkach ocenę negatywną.

Najczęściej formułowane wnioski i zalecenia pokontrolne dotyczyły m.in.: niesporządzenia dokumentów planistycznych dotyczących działań obronnych, niewystarczającej ilości aktualizacji opłat rocznych z tytułu wieczystego użytkowania nieruchomości, nierzetelnego i nieterminowego prowadzenia działań windykacyjnych, naruszenia art. 255 ust. 1 ufp., niezgodności danych w sprawozdaniu i ewidencji księgowej oraz nieterminowe przekazywanie sprawozdań.

Wydział Budżetu i Finansów¹²⁷ LUW w ramach nadzoru i kontroli sprawowanej przez dysponenta części 85/08 – Wojewodę Lubuskiego (art. 175 ust. 1 i 2 ufp) w 2024 r. na bieżąco współpracował z pracownikami Wydziałów LUW sprawującymi merytoryczny nadzór nad daną działalnością, jednostkami zespolonej administracji rządowej oraz z jednostkami podporządkowanymi Wojewodzie, analizował i weryfikował plany finansowe sporządzane przez Wydziały LUW i jednostki podległe Wojewodzie pod względem ich zgodności z ustawą budżetową oraz planem zadań rzeczowych, analizował zmiany w planie wydatków dokonywane przez kierowników jednostek podległych, weryfikował informacje sporządzane przez Wydziały LUW dotyczące zaangażowania wydatków w zakresie dotacji na zadania własne jst obciążającego plan finansowy, analizował i weryfikował sprawozdania budżetowe dysponentów niższego stopnia, sporządzając łączne sprawozdania budżetowe WBiF sprawdzał je zgodnie z zapisami rozporządzeń w sprawie sprawozdawczości budżetowej pod względem formalno-rachunkowym, przygotowywał okresowe oceny realizacji budżetu w części 85/08 wraz z podsumowaniem i wnioskami w celu ewentualnego podjęcia działań przez Wojewodę zmierzających do prawidłowego wykonania budżetu.

Sporządzono okresową analizę wykonania budżetu za dziewięć miesięcy 2024 r. i za rok poprzedni.

(akta kontroli str. 367-532)

¹²⁷ Dalej: WBiF.

Wojewoda przyjął również do realizacji wnioski pokontrolne, sformułowane po kontroli NIK nr P/24/020 – Nadzór wojewody nad realizacją na szczeblu powiatowym zadań z zakresu ewidencji gruntów i budynków.

Wojewoda w celu realizacji wniosków zobowiązał podległe jednostki do wykazywania braków finansowych niezbędnych dla pełnej realizacji zadań z zakresu geodezji i kartografii w toku roku budżetowego oraz ogłosił nabór do pracy w Wojewódzkiej Inspekcji Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego w Gorzowie Wlkp., na stanowisko Inspektora Wojewódzkiego ds. Kontroli i Nadzoru Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego.

(akta kontroli str. 616-692)

W 2024 r. Wojewoda odwołał ze stanowiska Lubuskiego Kuratora Oświaty oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. W związku z rozwiązaniem stosunku pracy wypłacono ogółem za 109 dni¹²⁸ ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Ogólna kwota wypłaconych ekwiwalentów wyniosła 83,8 tys. zł¹²⁹.

(akta kontroli str. 380-387, 2710-2742)

W 2024 r. nie wydano w stosunku do Wojewody żadnego wyroku przez wojewódzki sąd administracyjny dotyczącego beczynności i przewlekłości postępowań administracyjnych w sprawach dot. skarg osób starających się o zezwolenie na pobyt i pracę w Polsce.

W 2024 r. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wpłynęło 45 skarg na beczynność lub przewlekłość postępowania Wojewody. W siedmiu przypadkach wydano postanowienia o odrzuceniu skargi lub umorzeniu postępowania. Wydanych zostało 31 wyroków, z tego w dwóch wyrokach skarga została uwzględniona.

(akta kontroli str. 386-389)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Średnia miesięczna kwota dotacji dla powiatów na mieszkańców DPS skierowanych do nich przed 1 kwietnia 2004 r. wyliczona została w oparciu o środki, które zaplanował Wojewoda w budżecie na 2024 r. na finansowanie zadań w rozdziale 85202 § 2130. Do wyliczenia średniej wojewódzkiej przyjęto zaplanowaną przez Wojewodę kwotę planu (21 619,0 tys. zł) podzieloną przez liczbę miesięcy i łączną liczbę mieszkańców przebywających w DPS na starych zasadach. Stanowiło to naruszenie art. 87 ust. 7, w związku z ust. 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jst, zgodnie z którym średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność domów, zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy o dochodach jst, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców w tych domach. W konsekwencji średnia wojewódzka została

¹²⁸ Z tego 62 dni dot. Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i 47 dni dot. Kuratora Oświaty.

¹²⁹ Z tego 53,0 tys. zł dot. Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i 30,8 tys. zł dot. Kuratora Oświaty.

zaniżona w styczniu o 1 151,70 zł, a w kolejnych miesiącach różnice wynosiły od 1 363,65 zł do 2194,79 zł¹³⁰.

W sumie, dotacja dla wszystkich powiatów w województwie lubuskim, powinna być naliczona i przekazana w kwocie 32 684,2 tys. zł, tj. o 21,3% (6 976,4 tys. zł) większej, niż została naliczona i przekazana w 2024 r. przez Urząd.

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, że: *średnia miesięczna kwota dotacji dla województwa została wyliczona w oparciu o środki ujęte w ustawie budżetowej na 2024 r., ponieważ kwota w rozdziale 85202 § 2130 była tak niska, że nie pozwalała na wyliczenie dotacji w inny sposób. Uważam, że z uwagi na występujące od kilku lat znaczne niedobory środków w rozdziale 85202 § 2130 oraz zapisy art. 155 ust. 2 i 2a ustawy o pomocy społecznej (maksymalne możliwe zwiększenie dotacji dla DPS) należy rozważyć zmianę obowiązującego prawa. Obecne brzmienie przepisów regulujących przekazywanie dotacji dla DPS oraz sytuacja finansowa budżetu państwa nie pozwalają na przekazywanie dotacji na poziomie różnicy między średnim miesięcznym kosztem utrzymania w domu a dochodami uzyskiwanymi z odpłatności.*

(akta kontroli str. 762-928)

2. Niezgodnie z art. 87 ustawy o dochodach jst ustalono wysokość dotacji dla powiatu międzyrzeckiego i powiatu świebodzińskiego na mieszkańców DPS skierowanych do nich przed dnem 1 kwietnia 2004 r. W 2024 r. Urząd przekazał badanym powiatom łączną kwotę 14 203,8 tys. zł, w tym dla powiatu międzyrzeckiego 10 564,1 tys. zł i powiatu świebodzińskiego 3 639,7 tys. zł. Z uwagi na przyjęcie do obliczeń należnej dotacji zaniżonej wartości średniej wojewódzkiej, dla ww. powiatów zaniżono dotacje o 2 922,2 tys. zł, w tym o 2 190,8 tys. zł dla powiatu międzyrzeckiego i o 731,4 tys. zł dla powiatu świebodzińskiego. Faktycznie w 2024 r. oba powiaty powinny otrzymać dotację o 17% wyższą w łącznej wysokości 17 121,2 tys. zł (z tego powiat międzyrzecki 12 750,1 tys. zł i powiat świebodziński 4 371,1 tys. zł)¹³¹.

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, że *dotacja przekazywana na mieszkańców w DPS w powiecie międzyrzeckim i świebodzińskim, podobnie jak dla innych domów funkcjonujących na terenie województwa lubuskiego, została przekazana z uwzględnieniem kwoty ujętej w rozdziale 85202 § 2130. Wojewoda nie może przekazać do jst środków bez uwzględnienia kwot, którymi dysponuje.*

(akta kontroli str. 762-928)

¹³⁰ Prawidłowo wyliczona wartość średniej wojewódzkiej powinna wynosić- w 2024 r.: w styczniu 4 711,70 zł, w lutym 5 627,23 zł, w marcu 5 619,42 zł, w kwietniu 5 754,29 zł, w maju 5 754,79 zł, w czerwcu 5 723,34 zł, w lipcu 5 661,03 zł, w sierpniu 5 633,05 zł, we wrześniu 5 640,30 zł, w październiku 5 625,57 zł, w listopadzie 5 646,49 zł, w grudniu 5 635,65 zł

¹³¹ Przy wyliczeniu dokonanym przez NIK, uwzględniającym średnią miesięczną dla województwa, o której mowa w art. 87 ust. 6 ustawy o dochodach jst, wyliczaną miesięcznie.

3. W sprawie sądowej¹³² przeciwko Skarbowi Państwa, w której wyrok zapadł w dniu 23 listopada 2023 r. nieprawidłowo ustalono i w konsekwencji w niewłaściwej wysokości uregulowano zobowiązania z tytułu odsetek podatkowych oraz nie naliczono i nie uregulowano odsetek ustawowych zasądzonych ww. wyrokiem na rzecz powoda, w łącznej kwocie 15,8 tys. zł, tj.:

- naliczono odsetki ustawowe od należności głównej 106,4 tys. zł na podstawie wyroku od dnia 14 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty¹³³ naliczono odsetki ustawowe w kwocie 42,4 tys. zł, pomimo, że zgodnie z wyrokiem należało ustalić odsetki podatkowe w kwocie 55,7 tys. zł, tym samym zaniżono ich wartość o kwotę 14,5 tys. zł;
- od kwoty 10,7 tys. zł stanowiącej koszty procesu (w tym 5,4 tys. z tytułu zastępstwa procesowego) nie naliczono i nie uregulowano na rzecz powoda odsetek ustawowych w kwocie 1,3 tys. zł, należnych od 26 stycznia 2024 r. (tj. od dnia uprawomocnienia się wyroku) do dnia zapłaty.

Kwota odsetek została uregulowana jeszcze w trakcie trwania czynności kontrolnych odpowiednio w dniu 13 lutego 2025 r. i w dniu 18 marca 2025 r.

Osobą odpowiedzialną za naliczenie odsetek był Starszy Inspektor Wojewódzki w Oddziale Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami, który wyjaśnił: że (...) *przyczyną sytuacji mogła być moja kilkutygodniowa nieobecność w pracy (...), w konsekwencji nałożenie się obowiązków służbowych oraz chęć szybkiego nadrobienia zaległości.*

Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że (...) *w celu wyeliminowania w przyszłości omyłek i nieprawidłowości przy naliczaniu odsetek od zasądzonych wyroków, natychmiast wprowadziłem bezwzględny obowiązek stosowania zasady „dwóch par oczu” tzn. kwota naliczonych odsetek jest weryfikowana przez dwie osoby.*

(akta kontroli str. 32-33, 246-318)

4. LUW (zamawiający) 16 grudnia 2024 r. wypłacił wykonawcy umowy dotyczącej zakupu i dostawy mobilnego robota pirotechnicznego wraz z wyposażeniem (dalej: *urządzenia*) wynagrodzenie w pełnej kwocie wynagrodzenia (tj. 890,0 tys. zł), bez uprzedniego dokonania pisemnej zmiany umowy (zawarcia aneksu) w zakresie modyfikacji (na wniosek zamawiającego) ostatecznego terminu przeszkolenia z obsługi i użytkowania urządzenia 12 funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Urząd w dniu 31 października 2024 r. zawarł z wykonawcą umowę na dostawę urządzenia¹³⁴. W § 1 ust. 3 pkt 3 umowy zapisano, iż wykonawca w ramach wynagrodzenia zobowiązany jest m.in. do przeprowadzenia szkolenia dla 10 operatorów i dwóch instruktorów użytkownika końcowego urządzenia, z zakresu obsługi i użytkowania przedmiotu zamówienia. Przeprowadzenie szkolenia dla ww. 12 funkcjonariuszy miało być potwierdzone protokołem podpisanym przez użytkownika i wykonawcę bez zastrzeżeń, który powinien być przekazany zamawiającemu¹³⁵. Dostawa urządzenia i przeszkolenie 12 funkcjonariuszy miało odbyć się

¹³² Sygn. akt IC1046/2021.

¹³³ Zobowiązanie uregulowano w dniu 28 czerwca 2024 r.

¹³⁴ Po rozstrzygnięciu postępowania przeprowadzonego w trybie art. 132 upzp.

¹³⁵ Wzór protokołu szkolenia określał załącznik nr 5 do umowy.

w nieprzekraczalnym terminie do 10 grudnia 2024 r.¹³⁶. Dostarczenie kompletnego urządzenia oraz przeszkolenie 12 funkcjonariuszy było warunkiem dokonania odbioru i zapłaty za wykonane prace.

Ponadto z postanowień umownych (§ 10 ust. 5) wynikało, że wszelkie zmiany umowy wymagają formy pisemnego aneksu pod rygorem nieważności.

W protokole z przeprowadzonych szkoleń z dnia 9 grudnia 2024 r. (podpisanym przez wykonawcę, użytkownika końcowego oraz Kierownika Oddziału Infrastruktury i Transportu w Wydziale Infrastruktury LUW) zapisano, iż przeprowadzono szkolenie sześciu funkcjonariuszy (wyłącznie dla operatorów urządzenia), natomiast szkolenie pozostałych funkcjonariuszy na wniosek zamawiającego odbędzie się w terminie późniejszym. W tym samym dniu sporządzono protokół odbioru końcowego (wg załącznika nr 6 do umowy) z zapisem, że wynik odbioru był pozytywny (bez zastrzeżeń).

Dnia 6 grudnia 2024 r. wykonawca wystawił fakturę za wykonane prace (z zapisem, że data wykonania usługi lub dostawy towaru to 9 grudnia 2024 r.) na kwotę 890,0 tys. zł i z określeniem terminu płatności do dnia 23 grudnia 2024 r. Na fakturze kierownik Oddziału Infrastruktury i Transportu w Wydziale Infrastruktury LUW zapisał: *Zakupu dokonano na potrzeby zadań realizowanych przez Straż Graniczną w Lotniczym Przejściu Granicznym Zielona Góra – Babimost. Dostawa zrealizowana w oparciu o umowę z dnia 31.10.2024 r. BL-IX.272.3.2024, wraz z przeszkoleniem funkcjonariuszy w dniu 9.10.2024 r.*

Lubuski Urząd Wojewódzki wypłacił wykonawcy kwotę 890,0 tys. zł w dniu 16 grudnia 2024 r.

Kolejnych (pozostałych) funkcjonariuszy przeszkolono 12 stycznia 2025 r. (czterech operatorów urządzenia i dwóch instruktorów).

(akta kontroli, str. 1729-1771)

Kierownik Oddziału Infrastruktury i Transportu w Wydziale Infrastruktury LUW potwierdził, że wykonawca prac nie zrealizował umowy w pełnym zakresie i wyjaśnił m.in., że nie był świadkiem szczegółowych ustaleń dotyczących wyrażenia zgody na przeszkolenie pozostałych sześciu funkcjonariuszy w terminie późniejszym. Wiedział on jednak o takiej zgodzie, gdyż z rozmowy telefonicznej przeprowadzonej w dniu 9 grudnia 2024 r. przez niego z Dyrektorem Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW wynikało, że Dyrektor Biura potwierdził, iż pozostałych sześciu funkcjonariuszy może zostać przeszkolonych w terminie późniejszym.

(akta kontroli, str. 1893-1897)

Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW potwierdził, że wykonawca nie zrealizował umowy w pełnym zakresie i wyjaśnił m.in., że: *musieliśmy wypłacić wykonawcy wynagrodzenie w pełnej wysokości, pomimo nie przeszkolenia sześciu funkcjonariuszy. Aneksu do*

¹³⁶ Zachowaniem terminu wykonania przedmiotu umowy jest podpisanie przez strony protokołu odbioru końcowego, którego wzór stanowi załącznik nr 6 oraz protokołu potwierdzającego przeprowadzenie szkolenia, którego wzór stanowi załącznik nr 5 dokumentujący wykonanie przedmiotu umowy.

umowy z wykonawcą nie zawarliśmy (aneksu przedłużającego wykonanie umowy poza rok 2024) dlatego, że źródłem finansowania tego zamówienia była rezerwa celowa, która musiała być wydatkowana do końca 2024 roku. Teraz uważam jednak, że w tej sytuacji, która zaistniała (nie zrealizowania umowy w pełnym zakresie – jednak z przyczyn niezależnych od wykonawcy) powinien być zawarty aneks do tej umowy.

(akta kontroli, str. 1898-1904)

5. W ramach umowy z dnia 27 listopada 2023 r. dotyczącej zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa hydroforni w budynku przy ul. Jagiellończyka 8 w Gorzowie Wielkopolskim”, Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW w dniu 23 stycznia 2024 r. zlecił wykonawcy realizację II etapu tej inwestycji, bez uprzedniego zaktualizowania harmonogramu rzeczowo-finansowego określającego zakres i terminy obu etapów inwestycji (stanowiącego integralną część umowy) – pierwotny harmonogram nie został zmieniony.

(akta kontroli, str. 1772-1840)

Ww. nieprawidłowość w zakresie realizacji umowy niezgodnie z postanowieniami harmonogramu NIK stwierdziła w toku kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. w części 85/08 – województwo lubuskie¹³⁷.

(akta kontroli, str. 1882-1884)

Zgodnie z postanowieniami § 3 ust. 4 ww. umowy zamawiający wymagał aby poszczególne etapy realizacji umowy były wykonywane w terminach ustalonych w zatwierdzonym harmonogramie rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy. Ponadto strony zastrzegły możliwość zmiany ww. harmonogramu za zgodą Inspektora Nadzoru.

(akta kontroli, str. 1772-1840)

W wyniku realizacji w 2024 r. II etapu prac LUW w dniu 29 kwietnia 2024 r. wypłacił wykonawcy wynagrodzenie w kwocie 380,7 tys. zł, tj. w pełnej kwocie wynikającej z umowy (wszystkie prace określone w harmonogramie dla obu etapów zostały wykonane).

akta kontroli, str. 1772-1840)

Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW potwierdził, że wykonawca prac nie zrealizował umowy w pełnym zakresie i wyjaśnił m.in., że do dnia wypłaty wykonawcy wynagrodzenia za realizację II etapu prac nie został przez zamawiającego (LUW) zatwierdzony inny harmonogram rzeczowo-finansowy niż pierwotny harmonogram rzeczowo-finansowy (będący załącznikiem do umowy). Z tego powodu nie było podstaw do zawierania aneksów do umowy i aneks do umowy dotyczący zmiany harmonogramu rzeczowo-finansowego nie był do końca realizacji umowy zawarty. Harmonogram rzeczowo-finansowy (będący załącznikiem do umowy) był jedynym harmonogramem zatwierdzonym przez zamawiającego i gdyby harmonogram rzeczowo-finansowy był zatwierdzony przez LUW, zawarlibyśmy z wykonawcą aneks do umowy.

¹³⁷ Nr P/24/001, Wystąpienie pokontrolne z dnia 15 kwietnia 2024 r., LZG.410.1.1.2024.

Na fakturze wykonawcy z 23 kwietnia 2024 r. zapisano, iż II etap prac zrealizowano zgodnie z umową z dnia 27 listopada 2023 r., w tym znaczeniu, że cały zakres prac zaprojektowanych i zleconych został wykonany prawidłowo (choć niezgodnie z zakresami tych prac i terminami ich wykonania określonymi w umowie i harmonogramie rzeczowo-finansowym).

(akta kontroli, str. 1898-1904)

Ponadto dokumentacja dotycząca realizacji ww. umowy była prowadzona nierzetelnie, gdyż w protokole odbioru końcowego robót (będącym podstawą wystawienia faktury przez wykonawcę i będącym podstawą płatności wykonawcy za zrealizowane prace) podpisanym przez pięć osób (tj. przez przedstawicieli zamawiającego oraz wykonawcy) m.in. przez Dyrektora Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW zapisano datę umowną zakończenia robót – 15 kwietnia 2023 r., (prawidłowa data 15 kwietnia 2024 r.), datę faktycznego zakończenia robót – 11 kwietnia 2023 r. (prawidłowa data 11 kwietnia 2024 r.), data zakończenia czynności odbiorowych – 23 kwietnia 2023 r. (prawidłowa data 23 kwietnia 2024 r.). Tym samym nierzetelnie wpisano daty sprzed dnia podpisania przedmiotowej umowy.

(akta kontroli, str. 1772-1840)

Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW wyjaśnił, że wynikało to z przeczenia. *Ani ja, ani pozostałe osoby dokonujące czynności odbiorowych nie zauważyliśmy tych błędnych zapisów.*

(akta kontroli, str. 1898-1904)

6. Badanie dwóch umów zawartych z osobami fizycznymi oraz jednego zlecenia zawartego z przedsiębiorcą wykazało nierzetelne działanie Urzędu w następującym zakresie:

- a) Przed zawarciem umowy o dzieło z osobą fizyczną nr 03/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. o wykonie usługi polegającej na sporządzeniu opinii na okoliczność zdarzenia medycznego nie sporządzono i nie złożono do Dyrektora Generalnego wniosku o realizację dostawy/usługi/roboty budowlanej. Obowiązek sporządzenia takiego wniosku wynikał z zapisów § 20 Regulaminu zamówień publicznych¹³⁸, zgodnie z którym zawarcie umowy poprzedzone jest złożeniem do Dyrektora Generalnego wniosku o zawarcie umowy o realizację/dostawy/usługi/roboty budowlanej.

Dyrektor Wydziału Zdrowia w związku z niesporządzeniem wniosku o realizację dostawy/usługi/roboty budowlanej w celu realizacji usługi polegającej na wydaniu opinii na okoliczność zdarzenia medycznego wyjaśniła, że *kwota wynagrodzenia za sporządzenie opinii będącej przedmiotem ww. umowy, o której mowa w art. 67i ust. 7 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw, wynikała z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie zryczałtowanej wysokości kosztów w postępowaniu przez wojewódzką komisję do spraw orzekania o zdarzeniach*

¹³⁸ W brzmieniu obowiązującym do dnia 9 października 2024 r. Od 10 października 2024 r. w Regulaminie zamówień publicznych Urzędu zapis ten został przeniesiony do § 47 Regulaminu zamówień publicznych.

medycznych¹³⁹. Tym samym wniosek o realizację usługi nie został sporządzony, ponieważ wydanie niniejszej opinii podlegało odrębnym regulacjom prawnym i formalnym.

Zdaniem NIK zawarcie umowy o wydanie opinii na okoliczność zdarzenia medycznego powinno być poprzedzone sporządzeniem wniosku o realizację usługi, w którym określa się zadanie, uzasadnienie, termin realizacji, wartość zamówienia, zabezpieczenie środków finansowych na realizację zamówienia, a zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego wniosek stanowił podstawę zawarcia umowy.

- b) Zamawiający w dniu 19 sierpnia 2024 r. mailowo zlecił wykonawcy (przedsiębiorcy) sporządzenie na potrzeby Urzędu opinii dotyczącej naruszeń upzp. Wniosek o realizację usługi sporządzony został przez pracownika w dniu 2 września 2024 r., a zaakceptowany przez Dyrektora Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych dnia 6 września 2024 r., podczas gdy pierwsza opinia wpłynęła do Urzędu w dniu 28 sierpnia 2024 r., a ostateczna w dniu 2 września 2024 r. Zgodnie z zapisami Regulaminu zamówień publicznych, realizacja zamówienia wymaga złożenia wniosku o realizację dostawy/usługi/roboty budowlanej (§ 15 ust. 1 Regulaminu zamówień publicznych)¹⁴⁰, a wnioskodawca zobowiązany jest do odpowiednio wcześniejszego złożenia zamówienia tak, aby umożliwić realizację zamówienia w pożądanym terminie (§ 15 ust. 3 Regulaminu zamówień publicznych)¹⁴¹.

Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych wyjaśnił, że *niesporządzenie wniosku przed realizacją zlecenia wynikało z przeoczenia pracownika merytorycznego realizującego zadanie. W celu wyeliminowania nieprawidłowości na przyszłość, pracownik został pouczone o przestrzeganiu zapisów Regulaminu udzielania zamówień publicznych dotyczących wnioskowania o realizację usługi.*

Kierownik Oddziału Zamówień Publicznych w Biurze Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wyjaśniła, że *wniosek na realizację zamówienia sporządzony został w późniejszym terminie w związku z niedopatrzeniem. Zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych wniosek o realizację zamówienia zatwierdzany jest przez Dyrektora Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych, który wyjątkowo w tym przypadku osobiście negocjował warunki zamówienia i wysłał zlecenie.*

(akta kontroli, str. 327-358)

- c) Dwie zbadane umowy cywilnoprawne zawarte z ekspertami tj. umowa o dzieło nr 03/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. oraz umowa zlecenie z dnia 26 lipca 2024 r. nie zostały zaewidencjonowane

¹³⁹ Dz. U. Nr 294 poz. 1740.

¹⁴⁰ W brzmieniu obowiązującym do 9 października 2024 r. Od 10 października 2024 r. zapis ten znajduje się w § 21 Regulaminu zamówień publicznych.

¹⁴¹ W brzmieniu obowiązującym do 9 października 2024 r. Od 10 października 2024 r. zapis ten znajduje się w § 23 Regulaminu zamówień publicznych.

w Centralnym rejestrze umów, co było niezgodne z zapisem § 21 ust. 1 Regulaminu zamówień publicznych w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 października 2024 r.¹⁴², zgodnie z którym po zawarciu umowy, umowa podlega obowiązkowej rejestracji w Centralnym rejestrze umów.

Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych wyjaśnił, że umowy z osobami fizycznymi rejestrowane są w Biurze Organizacji i Kadr, ze względu na podleganie innym przepisom, np. dotyczącym zgłaszania zleceniobiorców do ubezpieczeń. W intranecie Urzędu zarejestrowana jest procedura zawierania umów zleceń i o dzieło i pracownicy korzystają z niej w trakcie realizacji zadania. Procedura zawierania umowy/zlecenia nie przewiduje rejestrowania umów z osobami fizycznymi w Centralnym rejestrze umów funkcjonującym w Urzędzie, pomimo, że tryb zawierania umowy/zlecania usługi przeprowadzany jest w trybie Regulaminu udzielania zamówień publicznych.

Aktualnie Urząd jest na etapie prac doprecyzowujących zapisy Regulaminu udzielania zamówień publicznych oraz nad wprowadzeniem osobnej instrukcji zawierania umów z osobami fizycznymi.

(akta kontroli str. 327-366, 2187-2240)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W załączniku nr 4 do ustawy budżetowej na 2024 r. wyszczególniono wydatki budżetu środków europejskich na 2024 rok, w tym w części 85/08 wydatki w kwocie 8 989,0 tys. zł, z tego:

- w dziale 750, Program operacyjny Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 na kwotę 156 tys. zł,
- w dziale 855, Program operacyjny Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 na kwotę 8 833 tys. zł.

W zakresie budżetu środków europejskich w części 85/08 nie wystąpiły sytuacje, aby wydawane były w 2024 r. decyzje wprowadzające zmiany w planie (wszystkie wydatki budżetu środków europejskich w części 85/08 wyszczególniono wyłącznie w ustawie budżetowej).

W 2024 r. wykonanie wydatków budżetu środków europejskich w części 85/08 wynosiło 3 047,8 tys. zł (33,9% planu wynoszącego 8 989,0 tys. zł) i stanowiło 13,6% wykonania wydatków w 2023 r. (22 303,7 tys. zł).

Wydatki wynosiły odpowiednio: w dziale 750 na kwotę 100,4 tys. zł (64,3% planu wynoszącego 156,0 tys. zł) oraz w dziale 855 na kwotę 2 947,4 tys. zł (33,3% planu wynoszącego 8 833,0 tys. zł).¹⁴³

Niższe wykonanie wydatków w stosunku do planu finansowego po zmianach w dziale 750 wynikało z realizacji wydatków od kwietnia 2024 r. oraz oczekiwania na stanowisko Instytucji Pośredniczącej w sprawie interpretacji miesięcznego limitu wydatków w ramach Projektu Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej w ramach działania 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego.

¹⁴² Od dnia 10 października 2024 r. zapis rejestrowania umów w centralnym rejestrze umów reguluje § 49 Regulaminu zamówień publicznych.

¹⁴³ W 2023 r. nie ponoszono wydatków budżetu środków europejskich w dziale 750, natomiast wydatki budżetu środków europejskich w dziale 855 wynosiły 507,0 tys. zł.

Niższe wykonanie wydatków w stosunku do planu finansowego po zmianach w dziale 855 wynikało natomiast z decyzji Wojewody z dnia 23 grudnia 2024 r.¹⁴⁴ w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków budżetu środków europejskich w kwocie 5 884,8 tys. zł. Powyższą decyzją zablokowano wydatki w rozdziale 85519 System opieki nad dziećmi do lat 3, w §§: 2007, 2057, 6207, 6257. W uzasadnieniu decyzji zapisano m.in., iż blokuje się środki pochodzące z ustawy budżetowej na 2024 r., z przeznaczeniem dla jst i podmiotów innych niż jst na realizację zadań w ramach Programu Aktywny Maluch 2022-2029, w części finansowanej z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Powyższa blokada wydatków nastąpiła w wyniku rezygnacji podmiotów z realizacji zadań oraz przesunięć terminów realizacji zadań.

(akta kontroli str. 1131-1132, 1498-1500, 1541-1546)

W 2024 r. plan wydatków budżetu środków europejskich¹⁴⁵ LUW wynosił 256,0 tys. zł, natomiast wykonanie wydatków 199,6 tys. zł (78,0% planu) i stanowiło 204,9% wykonania wydatków w 2023 r. (97,4 tys. zł). Wszystkie środki na wydatki zostały zamieszczone w planie. W trakcie roku 2024 wydatki budżetu środków europejskich nie były zwiększane z rezerw budżetowych.

W 2024 r. wydatki dotyczące *Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 – Umowy partnerstwa 2021-2027*, realizowano w dziale 750 oraz 855.

W 2024 r. plan wydatków budżetu środków europejskich w dziale 855 wynosił 100,0 tys. zł, a wykonanie wydatków 99,1 tys. zł (99,1% planu) i stanowiło 101,7% wykonania wydatków w 2023 r. (97,4 tys. zł). Natomiast plan wydatków w dziale 750 wynosił 156,0 tys. zł, a wykonanie wydatków 100,5 tys. zł (64,4% planu).

W 2023 r. nie ponoszono wydatków w dziale 750 na realizację *Umowy partnerstwa 2021-2027*.

Wydatki zrealizowano poniżej 80% planu w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej w rozdziale 75011:

- § 4027 – plan 125,0 tys. zł, wykonanie 82,5 tys. zł (66,0% planu);
- § 4029 – plan 26,0 tys. zł, wykonanie 17,5 tys. zł (67,2% planu);
- § 4117 – plan 21,2 tys. zł, wykonanie 13,9 tys. zł (65,7% planu);
- § 4119 – plan 4,8 tys. zł, wykonanie 2,9 tys. zł (61,1% planu);
- § 4127 – plan 3 tys. zł, wykonanie 2 tys. zł (67,1% planu);
- § 4129 – plan 1 tys. zł, wykonanie 0,4 tys. zł (42,6% planu).

Powyższe środki przeznaczone były na realizację *Projektu Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej*, w ramach działania 04.13 *Wysokiej jakości system włączenia społecznego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) 2021-2027* współfinansowane z *Europejskiego Funduszu Społecznego Plus*. Niepełne wykonanie planu w 2024 r. wynikało z realizacji wydatków od kwietnia 2024 r. oraz oczekiwania na stanowisko *Instytucji Pośredniczącej* dotyczącego interpretacji miesięcznego limitu wydatków w ramach Projektu. We wniosku o dofinansowanie Projektu wskazano, że miesięczna maksymalna wartość dofinansowania miejsca pracy dla specjalistów ds. ekonomii społecznej to kwota 14,0 tys. zł brutto. W 2024 r. Wydział Polityki

¹⁴⁴ Nr 85/08.3111.4.5.2024.BD.FERS.

¹⁴⁵ Z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

Społecznej LUW kilkakrotnie kontaktował się z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej w zakresie interpretacji, czy limit ten dotyczy każdego miesiąca, czy też jest to limit w ujęciu średniomiesięcznym w całym okresie realizacji projektu. Stanowisko w tej sprawie LUW otrzymał 19 lutego 2025 r. W konsekwencji w § 4047 na planowane wydatki 4,8 tys. zł wykonanie wynosiło 0 zł, oraz w § 4049 na planowane wydatki 0,7 tys. zł wykonanie wynosiło 0 zł. Wydatki w ramach ww. Projektu były ponoszone od kwietnia 2024 r., w związku z tym nie było podstaw do ponoszenia wydatków na dodatkowe wynagrodzenie roczne.

W porównaniu do wydatków 2023 r. największe różnice wystąpiły w następujących §§ rozdziału 75011: 4027, 4029, 4117, 4119, 4127, 4129, 4557, 4559, 4717, 4179. W 2023 r. nie były ponoszone wydatki w ramach Projektu, ponieważ decyzja o dofinansowanie w ramach *Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027* została podpisana 27 listopada 2023 r.

W 2024 r. nie wystąpiły zwroty wydatków (kategoria *należność główna*) dotyczące płatności z poprzednich lat budżetowych, ani nadpłacone kwoty (kategoria *należność główna*) zwrócone przez Ministra Finansów w 2024 r. i dotyczące zwrotów z lat ubiegłych.

(akta kontroli str. 1332-1333, 1538-1542)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Wykonanie wydatków budżetowych w 2024 r., w części 85/08, wyniosło 1 706 308,7 tys. zł i było wyższe w porównaniu do roku 2023 o 24,4% (1 371 976,9 tys. zł). Kontrola 13,2% wydatków dysponenta części oraz 23,4% wydatków LUW wykazała, że objęte badaniem wydatki zrealizowano w sposób celowy i w granicach planowanych kwot, a środki z rezerw wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. W przypadku dotacji dla powiatów na mieszkańców DPS prowadzonych w ramach zadania własnego powiatu, przyznane przez Wojewodę środki nie były właściwie naliczane.

Badanie próby wydatków dysponenta III stopnia, również pod kątem stosowania przepisów w zamówieniach publicznych wykazało, że prawidłowo stosowano tryby określone w ww. przepisach. Wydatków dokonywano na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Nieprawidłowości dotyczyły wypłaty wykonawcy pełnego wynagrodzenia (890 tys. zł) za dostawę mobilnego robota pirotechnicznego, pomimo niezrealizowania przez niego umowy w pełnym zakresie (braku przeszkolenia sześciu funkcjonariuszy w zakresie obsługi tego urządzenia), oraz wypłaty wykonawcy pełnego wynagrodzenia (380,7 tys. zł) za remont hydroforni w LUW, pomimo nierealizowania przez niego prac budowlanych zgodnie z umową (nieprzestrzegania harmonogramu rzeczowo-finansowego robót).

Urząd przestrzegał regulaminów wewnętrznych dotyczących zamówień publicznych, za wyjątkiem dwóch umów z osobami fizycznymi i jednego zlecenia na wydanie opinii.

Budżet Środków Europejskich w części 85/08 wykonany został w 33,9% (3 047,8 tys. zł) i stanowił 13,6% wykonania wydatków z 2023 r. (22 303,7 tys. zł). LUW plan wydatków wykonano w 78% (199,6 tys. zł), co stanowiło 204,9% wykonania wydatków z 2023 r. (97,4 tys. zł).

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 85/08 – województwo lubuskie oraz sprawozdań jednostkowych sporządzonych przez LUW jako dysponenta III stopnia:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich ze środków pochodzących z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności przeznaczonych na wsparcie o charakterze bezzwrotnym (Rb-28 UE KPO),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Ponadto w przypadku dysponenta części budżetowej sprawozdanie:

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (RB-28 Programy WPR),
- za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/08 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli str. 1103-1431)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania prezentują rzetelny obraz dochodów,

wydatków, należności i zobowiązań dysponenta części 85/08 w 2024 r. oraz LUW jako dysponenta III stopnia. Sprawozdania łączne dysponenta części 85/08 sporządzono na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych jednostek oraz własnych, a sprawozdania jednostkowe Urzędu na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej Urzędu. Organizacja nadzoru oraz przyjęte rozwiązania organizacyjne zapewniały prawidłowość sporządzanych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań z operacji finansowych.

OBSZAR

V. Uwaga i wnioski

Uwaga

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia uwagę o stosowanie zapisów Regulaminu zamówień publicznych w zakresie wnioskowania o realizację dostawy/usługi/roboty budowlanej oraz rejestrowania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznym, a także wprowadzenie osobnej instrukcji zawierania umów z osobami fizycznymi.

Wnioski

Ponadto Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Rzetelne dokumentowanie czynności zamawiającego w związku z realizacją umów zawartych z wykonawcami, w szczególności zapisów dotyczących odbiorów robót i harmonogramów ich realizacji.
2. Realizowanie zamówień publicznych na roboty budowlane zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym.
3. Dokonywanie zmian w umowach na dostawy i roboty budowlane wyłącznie w formie przewidzianej w umowach (pisemnych aneksów).
4. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających prawidłowe ustalanie odsetek.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁴⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹⁴⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwagi i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 28 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 4 czerwca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*